

32
ROČNÍK 12

27. června 2003

V ČÍSLE:

Olomoucký úspěch v Překladačské soutěži Jiřího Levého • Spanilé jízdy AFO 2003 • O kolegiích oborů aktuálně • Geneticky modifikované organismy • Reforma financování VVŠ • Literární soutěž UP 2003 • Fotografie 2003 • Anketa: ideální dovolená

Dvojí napětí lze v těchto dnech pozorovat na tvářích, které se míhají v prostorách fakultních budov: jedni – znervóznělí očekáváním – usilují o vstup na půdu olomoucké alma mater, zatímco druzí – rozechvělí slavnostním okamžikem (a snad i nadějnými vyhlídkami) – „svou“ univerzitu opouštějí. Hodně štěstí – aspirantům i absolventům... a všem hezké prázdniny!

-red-, foto -tj- ▶

Nový děkan CMTF UP se ujal funkce

■ Předáním jmenovacího dekretu uvedla rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., 25. 6. 2003 do funkce nového děkana CMTF UP doc. P. Chalupu, Th.D. Dosavadní proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti byl do nejvyšší akademické funkce zvolen akademickým senátem fakulty v březnu 2003 (viz foto) na funkční období od 1. 7. 2003 do 30. 6. 2006.

-red-, foto -tj-

BIOTRANS 2003 v Olomouci

■ Za účasti více než 400 účastníků z 38 zemí bude zítra v Olomouci zahájena jedna z nejvýznamnějších akcí roku – „6. mezinárodní konference o biokatalýze a biotransformacích – BIOTRANS 2003“, na jejíž organizaci se kromě UP podílí Olomoucký kraj, statutární město Olomouc, Mikrobiologický ústav AV ČR, Česká společnost chemická, Česká společnost pro molekulární biologii a biochemii a Evropská federace biotechnologických společností. V prostorách PF UP a Uměleckého centra UP budou do 3. 7. rokovaní zástupci vysokých škol, výzkumných ústavů, pracovníci výzkumných oddělení či ústavů světových biotechnologických firem; jako satelitní symposium proběhne paralelně *Workshop mezinárodního evropského networku COST D25 o biokatalýze*, podporovaný Evropskou unií. Konference je podpořena grantem Evropské unie a grantem Olomouckého kraje, dále ji podpořilo 66 zahraničních a českých společností.

-red-

Nebeský globus míří do konviktu

■ *Nebeský globus*, kovářské dílo A. Habermanna, bude 1. 7. 2003 v 10 hod. slavnostně odhalen na nádvoří Uměleckého centra UP. Slavnostnímu aktu bude mj. přítomen i autor díla.

Na téma instalace *Nebeského globu* v prostorách bývalého jezuitského konviktu proběhla na podzim minulého roku rozsáhlá diskuse mezi členy akademické obce včetně studentů (zejména z kateder sídlících v těchto prostorách), vedením UP i autory projektu úpravy nádvoří. Část pedagogů a studentů tehdy vyjádřila důrazný nesouhlas s instalací kovářského díla, proti jejich vyhradám se naopak ohradili tvůrci prostorové kompozice (Ateliér BONMOT, s. r. o.). Konečné rozhodnutí rektorky UP v závěru roku 2003 vyústilo v přijetí kompromisu: umístit a ponechat dílo na určeném místě po dobu jednoho roku, v jehož průběhu by měl být vytvořen prostor i čas k dalším vyjádřením odborné i laické veřejnosti k instalaci plastiky.

V rámci téhož rozhodnutí jmenovala rektorka UP nezávislou komisi, která bude posuzovat celkové pojetí urbanistické kompozice v barokním prostoru bývalého konviktu. Pokud z hodnocení této nezávislé komise vyplyne nutnost změn původního řešení, zadá UP u Ateliéru BONMOT nový požadavek na úpravu prostoru.

Nezávislou komisi jmenovala rektorka UP v dubnu 2003 v tomto složení: Ing. P. Mičola, Ing. arch. S. Žerava (Atelier BONMOT, s. r. o.), PhDr. S. Tesař (Katedra muzikologie FF UP), doc. J. Stefanides (Ka-

tedra teorie a dějin dramatických umění FF UP), doc. H. Myslivečková, CSc. (Katedra výtvarné výchovy PdF UP), doc. J. Majtner (Katedra hudební výchovy PdF UP), prof. M. Togner (Katedra dějin umění FF UP), Ing. V. Procházka (předseda představenstva a ředitel VHS Olomouc a. s.), Ing. J. Zimová (vedoucí odboru koncepce a rozvoje SMO), PhDr. J. Garčík (vedoucí odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Olomouc), doc. P. Zatloukal (ředitel Muzea umění v Olomouci) a PhDr. F. Hybl (ředitel Muzea Komenského v Přerově).

Podle znění dodatku ke smlouvě o dílo mezi UP a Ateliérem BONMOT, s. r. o., ze dne 14. 2. 2003 se hodnocení nezávislé komise budou opírat zejména o následující kritéria: *urbanistická nosnost navržené prostorové kompozice nádvoří jako veřejně přístupného prostoru vymezeného stavbou bývalého jezuitského konviktu, a to v kontinuitě historického vývoje tohoto fragmentu městské památkové rezervace a s ohledem na obecně platné principy tvorby barokního prostoru, vazeb stavby a jejího okolí; případné funkční potřeby nádvoří a Uměleckého centra UP za účelem vystavování studentských prací, konání divadelních představení, hudebních produkcí a dalších; prostorové působení kovářského díla.*

Komise by se měla poprvé sejit v den odhalení *Nebeského globu* před zahájením slavnostního aktu.

-mav-

Profesor Ludvík Václavěk pasován na Rytíře krásných slov

■ 10. června byl během oslav konce semestru, pořádaných „absolutně všemi“ studenty germanistiky,

pasován profesor Ludvík Václavěk na Rytíře krásných slov. Germanistu Václavka, prvního polistopadového děkana, zakladatele Centra pro výzkum německé moravské literatury a nositele Herderovy ceny, potčili rytířským titulem jeho studenti. Ceremonii, která se odehrála v magickém kruhu v zahradách za budovou Filozofické fakulty UP, byly přítomny

desítky studentů a pedagogů, germanistů i negermanistů. Není ale lehké stát se Rytířem krásných slov.

Tento titul v sobě snoubí jak schopnost vládnout řeči mateřské i cizí ku prospěchu dobré věci, ať literární či občanské, tak odvahu postavit se nepříteli na odpor a neustoupit ani o krok ze svých zásad. To vše, navíc s elegancí sobě vlastní, rytíř Ludovicus Václavěk ovládl vsutku bravurně.

Dokončení na str. 8

Prof. Hyeon-Dong Shin hostem PŘF UP

Katedra botaniky PŘF UP si vás dovoluje pozvat na přednášku, kterou prosloví prof. Dr. Hyeon-Dong Shin (Dept. of Agricultural Biology, Korea University, Seoul, Korea) na téma: *Taxonomy of Powdery Mildew Fungi Based on Their Anamorphic Characteristics*.

Přednáška se uskuteční **10. 7. 2003** v 9 hod. v učebně 502 (budova A), KB, PŘF UP, Šlechtitelů 11, 783 71 Olomouc-Holice (konečná linky 22).

-red-

Pozvánka pro molekulární biologii

Oddělení molekulární biologie Katedry biochemie PŘF UP si dovoluje pozvat všechny zájemce na neformální seminář a diskusní setkání na téma *Recent advances in the study of cytokinin oxidase/dehydrogenase (E.C. 1.5.99.12)*. V programu vystoupí K. Bilyeu (University of Missouri; *Cytokinin oxidase/dehydrogenase gene families and neighborhood demography*), J. Frébortová (UP; *Reaction mechanism of cytokinin oxidase/dehydrogenase*), I. Frébort (UP; *Possible involvement of plant phenolics in the degradation of cytokinins*), K. Crouch (University of Missouri; *Production of recombinant cytokinin oxidase/dehydrogenase in yeast and E. coli*), H. Popelková (UP; *Sequence alignment and structure homology modeling of cytokinin oxidase/dehydrogenase*).

Seminář se uskuteční v úterý **1. 7. 2003** v holickém areálu PŘF UP (Šlechtitelů 11, Olomouc) v přednáškovém sále č. 501. Začátek v 10.30 hod., předpokládá se ukončení diskusní části ve 12.30 hod.

-přf-

Evropská komise nabízí uplatnění i výdělek

Podle informací pracovníků CITT UP – Regionální kontaktní organizace hledá Evropská komise (EK) externí hodnotitele návrhů předkládaných v 6. rámcovém programu EU. Jedná se o dlouhodobou spolupráci a poptávka je po odbornících z těchto oblastí: **fyzika, matematika, informatika, vědy o živé přírodě, inženýrské vědy, chemie, životní prostředí a sociální vědy**.

Předpokládaný honorář za jeden den je **450 eur** a EK hraje veškeré cestovní náklady do Bruselu. Hodnocení návrhů z jedné uzavěrky je zpracovává tři až čtyři dny. Zájemci se mohou přihlásit do databáze externích hodnotitelů (evaluators) na adrese: <http://emmp6.cordis.lu/index.cfm?fuseaction=wel.welcome>.

Kontakt: Mgr. P. Šezar, CITT UP – Regionální kontaktní organizace, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc-Holice, tel.: 585 631 404, e-mail: slezarp@rupnw.upol.cz, <http://www.cittup.cz/>.

-red-

Nabídka Sekretariátu EUA v Bruselu

EUA Secretariat Job Openings – June 2003 EUA (Evropská univerzitní asociace) zve k podání přihlášek na **tři pracovní místa** v Sekretariátu EUA v Bruselu. Konečný termín pro podání přihlášky na e-mailovou adresu josephine.lee@eua.be je **15. 7. 2003**.

Podmínky a bližší informace najdete na webových stránkách UP: <http://www.upol.cz/UP/On-linezurnal/>.

-red-

Zkušební přístup do MLA International Bibliography

Knihovna UP upozorňuje studenty a pedagogy, kteří studují nebo vyučují cizí jazyk (angličtinu, němčinu, francouzštinu, italštinu, španělštinu, portugalštinu, latinu, řečtinu, hebrejštinu, ruštinu, polštinu, ale i japonštinu, čínštinu a další jazyky), že Univerzita Palackého má **do 16. 7. 2003** zkušební přístup do plnohodnotné verze světově známé databáze *MLA International Bibliography*.

Databáze, jež sleduje přes 3 500 časopisů z oblasti jazykovědy a literatury významných jazyků světa, obsahuje bibliografické záznamy článků. Je dostupná na URL – <http://infotrac.london.galegroup.com/itweb/palacky>.

-red-

Olomoucký úspěch v Překladatelské soutěži Jiřího Levého

■ Poměrně výrazným úspěchem pro barvy Univerzity Palackého skončil letošní, v pořadí již 11. ročník Překladatelské soutěže Jiřího Levého, kterou každoročně vyhlašuje Obec překladatelů ČR pro začínající překladatele do 35 let. V celkové konkurenci 55 soutěžních textů uspěli celkem tři studenti naší univerzity – shodou okolností jsou všichni posluchači Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP. **Mgr. Martin Svoboda** obsadil 2. místo v kategorii umělecké prózy za překlad tří povídek amerického spisovatele Trumana Capoteho, **Andrea Čundrnáková** se svým překladem kratších próz britského autora Rudyarda Kiplinga skončila v téže kategorii na 3. místě a **Pavel Peč** získal čestné uznání v kategorii dramatu za český překlad divadelní hry současného polského dramatika Przemysława Nowakowského.

Dne 4. 6. 2003 proběhlo v Praze slavnostní vyhlášení výsledků letošního ročníku soutěže spolu s předáním ocenění z rukou předsedy poroty Mgr. Ladislava Senkyříka. Jak zdůraznil Mgr. Senkyřík ve svém hodnocení soutěžních příspěvků, s každým

DIDMATTECH 2003

■ Pod záštitou děkana PdF UP se ve dnech 24.–25. 6. 2003 konala v Olomouci mezinárodní vědeckoodborná konference *XVI. DIDMATTECH 2003*. K jejím cílům patřilo poskytnout účastníkům nejnovější poznatky z oblasti materiálovědy a technologií, včetně edukačních a informačních technologií a humanizace techniky, a umožnit jim prezentovat výsledky vlastní vědeckovýzkumné činnosti se speciálním zaměřením na didaktické aspekty výuky.

-red-, foto -tj-

O Centru pro inovaci a transfer technologií UP na Kolegiu rektorky UP

■ Jedny z hlavních informací, které zazněly na jednání posledního zasedání Kolegia rektorky UP v tomto akademickém roce, byly věnovány Centru pro inovaci a transfer technologií UP (CITT UP), o jehož hospodaření se vedla diskuse na AS UP (viz str. 3). Bilanci s nástinem jeho možného vývoje přednesl prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu UP prof. M. Mašláň, jednání se účastnila i ředitelka centra Mgr. H. Štoselová. Prof. M. Mašláň připomněl návrh, podle něhož rozšířilo Centrum celouniverzitních aktivit UP své aktivity do oblasti transferu výsledků výzkumu a vývoje do praxe a jenž schválil AS UP 27. 9. 2000. Jak dále prof. M. Mašláň uvedl, v průběhu necelých tří let činnost CITT jasně vykristalizovala: napomáhá např. při přenosu vědeckých poznatků do praxe, nabízí malým a středním firmám zázemí včetně ekonomického, patentového, technologického, finančního, marketingového a právního poradenství a technických služeb, zajišťuje transfer technologií a výchovy k inovačnímu podnikání. CITT UP podporuje hlavně ty firmy, které využívají a zavádějí špičkové technologie v oblastech, v nichž má UP dlouhodobě významné a prakticky aplikovatelné výsledky badatelského výzkumu. Prof. M. Mašláň zdůraznil podporu malých a středních firem, které jsou v EU (na rozdíl od současné situace v ČR) v majoritním měřítku podporovány. Tyto firmy projevují zřetelný zájem o vstup do vědeckotechnického parku při UP, UP ovšem bohužel nedispонуje dalšími prostory. V této souvislosti prof. M. Mašláň zmínil již připravený projekt rozšíření CITT UP, který by částečně financovalo Statutární město Olomouc, částečně by UP mohla získat dotaci

dalším ročníkem soutěže lze pozorovat vzestupnou kvalitu jazykové úrovně a překladatelské přesnosti autorů českých textů. U některých příspěvků však naopak nebylo pro porotu dostatečně zřetelné, jakou měl překladatel při volbě konkrétního textu motivaci. Z vybraných překladů četl v závěru slavnostního podvečera rusista, překladatel a publicista Libor Dvořák. Na podzim se v Praze uskuteční další klubový večer spojený se scénickým čtením oceněných textů.

Obec překladatelů ČR mezitím vyhlásila další ročník Překladatelské soutěže Jiřího Levého. Dosud nepublikované příspěvky mohou přihlašovat autoři do 35 let v kategoriích umělecké prózy, poezie a kritiky a teorie překladu. Uzávěrka soutěže je **ve čtvrtek 22. ledna 2004**. Bližší informace o soutěžních podmínkách zájemci získají dotazem na telefonním a faxovém čísle 222 564 082 nebo na e-mailové adrese obecprekladatelu@hotmail.com.

-kaa-

Pražská konference o Josefu Dobrovském

■ Již zanedlouho – 17. 8. tr. – si slavistický svět připomene 250. výročí narození J. Dobrovského. Takové „více než kulaté“ jubileum si pochopitelně žádá důstojné oslavy. Po sympoziu, které se na počest patriarchy slavistiky konalo na přelomu října a listopadu minulého roku u nás v Olomouci, přišla konference pražská, nazvaná *Josef Dobrovský – Fundator studiorum Slavicorum*. Uskutečnila se ve dnech 10. až 13. 6. v budově Kanceláře Akademie věd na Národní třídě, v sympatickém přítmi přednáškových sálů, chráněna před slunečním žářem pečlivě zataženými závěsy v oknech. V paralelních sekcích věnovaných postupně Dobrovského vztahům jednak k různým oblastem vědeckého bádání (k jazykovědě, historii a biblištitice), jednak k různým částem Slovanstva, vystoupili celkem padesát čtyři vědci nezřídka zvučných jmen. V referátech i v diskusích se ukázalo, že Dobrovského vědecký odkaz není ani po mnoha desítkách let práce ještě zdaleka úplně prozkoumán a vyhodnocen. Tento fakt znovu dokazuje – při vši vědecké kritičnosti k neméně vědecky kritickému patriarchovi – jakou výzvou a inspirací je Dobrovského dílo i pro současnou vědu.

O. Bláha, FF UP

Spanilé jízdy letošního ročníku festivalu Academia film Olomouc

■ Městské kulturní zařízení Jeseník, Dům kultury Šumperk, Kulturní vzdělávací centrum Zábřeh, Městské kulturní středisko Mohelnice, Městský klub Lito-
vel, Městské kulturní zařízení Uničov, Městské kulturní zařízení Sternberk, Středisko volného času Lipník
n./Bečvou, Kino Hvězda Přerov a Kulturní dům Duha
Prostějov – to jsou místa, kde se letošní osmatřicátý
ročník mezinárodního filmového festivalu Academia
film Olomouc 2003 představí ještě před svým zaháje-
ním. Ve dnech 8.–19. 9. 2003 proběhnou v uvedených
kulturních centrech Olomouckého kraje ukázkové pro-
jecky podle vlastního výběru. V nabídce najdete
zájemci vybrané oceněné filmy, televizní pořady
a videoprogramy české i zahraniční produkce minu-
lých ročníků. Tzv. spanilé jízdy jsou jakýmsi předvo-

jem samého festivalu (29. 9. – 2. 10. 2003), jehož
organizátoři zvou veřejnost k účasti tentokrát do
prostor Umeleckého centra UP (byvalý jezuitský kon-
vikl).

Do letošního ročníku je přehlášeno celkem 121 filmů
(113 filmů a videoprogramů, osm CD ROM) z nej-
různějších zemí. Největší zastoupení má tradičně
Česká republika (43 filmů, sedm CD-ROM), bohatá je
také účast Německa (20 filmů), Slovenska (13 filmů,
jeden CD-ROM), soutěžit budou také filmy ze Srbska,
Izraele, Anglie, Brazílie, Francie, Indie, Švýcarska,
Finska, Rakouska, USA, Austrálie, Íránu, Kanady,
Portugalska či Japonska.

-map-

Česká konference rektorů s novým předsednictvem

■ Ve dnech 19.–20. 6. proběhlo na Vysokém učení
technickém v Brně zasedání Pléna ČR. K hlavním
programovým bodům patřily diskuse o budoucím
stylu práce ČR, o aktuální situaci vysokých škol ČR
a volby předsedy a místopředsedů ČR pro funkční
období 1. 8. 2003 – 31. 7. 2004.

Plénum ČR zvolilo Předsednictvo ČR v tomto
složení: **prof. I. Wilhelm, CSc.**, rektor Univerzity
Karlovy v Praze (předseda), **doc. F. Jirásek, DrSc.**,
rektor Bankovního institutu, a. s., v Praze, **prof.
M. Ludwig, CSc.**, rektor Univerzity Pardubice, **prof.
P. Toperczer**, rektor Akademie múzických umění v Pra-
ze, **prof. J. Witzany, DrSc.**, rektor Českého vysokého
učení technického v Praze (místopředsedové).

Ve svých přijatých usneseních Plénum ČR dále
konstatovalo, že české vysoké školy výrazně pokročily
ve své transformaci v duchu boloňského procesu.
ČR důrazně upozorňuje politickou reprezentaci
a širokou veřejnost, že k dosažení konkuren-
schopnosti českých vysokých škol v rámci Evropského
vzdělávacího prostoru a Evropského výzkumného
prostoru a k dalšímu postupu v transformaci je

bezpodmínečně nutné navýšení finančních prostřed-
ků alespoň o 5,2 mld Kč.

ČR očekává, že závažné nedostatky v uvolňování
přídělených finančních prostředků na rok 2003 budou
vyřešeny co nejdříve tak, aby mohly být efektivně
využity.

(Podrobnější informace jsou k dispozici na adrese
<http://crc.muni.cz/>).

-red-

Ze zasedání Akademického senátu UP

■ K hlavním bodům jednání AS UP, který se sešel
11. 6., patřilo projednání zprávy o hospodaření Centra
pro inovaci a transfer technologií UP (CITT UP).
Komentář k materiálu postoupenému ekonomickou
komisí AS UP podal prorektor UP prof. M. Mašláň,
jenž objasnil některé vybrané příjmové a výdajové
položky hospodaření CITT UP. V závěru diskuse vzal
AS UP zprávu o hospodaření CITT za rok 2002 na
vědomí.

V další části jednání schválil AS UP návrh poplatků
spojených se studiem: poplatky za úkony spojené
s přijímacím řízením v roce 2003/2004 (tj. na jaře
2004) činí 530 Kč, při použití elektronické přihlášky
500 Kč; poplatky spojené se studiem při překročení
standardní doby studia na rok 2003/2004 vycházejí ze
základního normativu a pohybují se – podle koeficientu
studijní náročnosti – od 3 000 do 8 400 Kč/měsíc.

V rámci projednávání studentské rubriky informo-
val M. Kohajda o jednání SK RVŠ (viz také str. 9 tohoto
čísla) a o malé mobilitě studentů UP.

V další části jednání předseda AS UP MUDr.
Z. Zlámal upozornil, že senátoři nevyužívají prostor
v rubrice Diskuse v INISu a vyzval k vyšší aktivitě
v této oblasti. Prorektor UP doc. R. Horák doplnil, že
členové AS UP mají k INISu stejná přístupová práva
a že také AS UP má právo vypisovat diskusní témata.

Ze zápisu z jednání AS UP vybrala

-mav-

Galerie velkých Evropanů v Paláci Evropy

■ Součástí probíhajícího zasedání Rady Evropy ve
Štrasburku je i připomenutí desátého výročí vstupu
ČR do této organizace. V této souvislosti proběhla
24. 6. v Paláci Evropy prezentace anglické verze
encyklopedické publikace *Gallery of great Europeans*,
jež zachycuje vývoj evropského myšlení od 13. sto-
letí do současnosti a připomíná český myšlenkový
přínos ke sjednocování Evropy. Jejím autorem je
děkan PdF UP prof. F. Mezihorák, CSc., senátor PCR
a člen české delegace v Radě Evropy.

Slavnostního aktu se ujal prezident Parlamentního
shromáždění Rady Evropy P. Scheider.

-red-

Dokázali to!

■ Akademik sport centrum UP uskutečnilo letní
výcvikový kurz na Pastvinách pro studenty Právnické
fakulty UP. V době od 24. do 31. 5. 2003 bylo
výcvikové středisko plně nastávajících právníků, kteří
v počtu 94 studentů oživilí moderně vybavená místa
a prostory. Přes nepříznivý termín, zaviněný prefe-
rencí komerčních zájmů v době vyhrazené – tj.
koncem června a přes potíže z toho plynoucí jak pro
studenty, tak také pro obsazení učitelů, byl kurz
zajištěn výborně a proběhl na vysoké úrovni. Výcvik
byl prováděn deseti instruktory, kteří studenty sezná-
mili s jízdu na kanoích, orientací v terénu, táboře-
ním, míčovými hrami, a to jak po stránce praktické,
tak také po stránce teoretické. V rámci kurzu byla
uskutečněna pro všechny účastníky turistická cesta
v délce 24 km. Závěrem se soutěžilo v míčových
hrách a na plavidlech. Počasí bylo velmi krásné,
a proto studenti mohli využít večerní pohodu u tábo-
rových ohňů.

Kurzu se zúčastnila i proděkanka PF UP JUDr.
L. Lochmanová, Ph.D., která hodnotila kurz jako
výborný.

PhDr. A. Orlová, vedoucí kurzu

Blahopřejeme!

■ V pracovních rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc.,
obdržely 30. 5. 2003 Ing. J. Hladečková a I. Mádlová
stříbrnou pamětní medaili Za zásluhy o rozvoj UP.
Uvedené ocenění získaly pracovnice ekonomického
odboru RUP na návrh kvestora UP Ing. J. Jirky za
dlouholetou práci pro UP, a to při příležitosti odchodu
do starobního důchodu.

-map-, foto -dan-

Cena Klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro
pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti
vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 30 let včetně; publikace
(separátní výtisk či xerokopie) nebo strojopis práce
s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do
tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifi-
kována; student UP je prvním nebo jediným autorem
práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2 000–3 000 Kč.
Cena Klubu bude předána rektorkou UP na slavnostním
zasedání Vědecké rady UP v listopadu t. r.

Termín odevzdání přihlášek je 15. 10. 2003.

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat
do uvedeného data, nejlépe osobně, doc. J. Schulzo-
vi, CSc., Katedra historie FF UP, Krížkovského 10,
771 47 Olomouc, tel. 563 3243.

-kap-

Česká hlava 2003

Společnost Caneton, s. r. o., jako realizátor projektu
„Česká hlava“ na podporu vědy, techniky, vývoje
a poznání vyhlásila druhý ročník soutěže *Česká hlava*.

O udělení cen v rámci osmi kategorií (*Česká hlava*,
Invence, *Patria*, *Industrie*, *Doctorandus*, *Gaudeamus*,
Naděje, *Media*) rozhoduje odborná porota. V každé
kategorii se uděluje pouze jedna cena. Porota může
rozhodnout, že v některé kategorii nebude cena uděle-
na. Žádná z cen se neuděluje in memoriam.

Lhůta k předání přihlášek je **do 15. září 2003.**

Projekt na podporu vědecké a technické intelligen-
ce *Česká hlava* byl vyhlášen v březnu 2002 pod
oficiální záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělo-
výchovy ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR,
Ministerstva financí ČR, Ministerstva zahraničních
věcí ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

(Více informací viz <http://www.ceskahlava.cz/>.)

-red-

Evropské dokumentační středisko upozorňuje

V období prázdnin, tj. 30. 6. – 31. 8. 2003, bude
Evropské dokumentační středisko na Právnické fakul-
tě UP z provozních důvodů **zavřeno**. Vracet zapůjčené
knihy, popř. vyřizovat dotazy můžete v otvíracích
hodinách v knihovně Právnické fakulty UP (budova B,
2. patro).

Omlouváme se za případné komplikace a děkujeme
za pochopení.

-lak-

Volná místa na letním ozdravném táboře

Český červený kříž, oblastní spolek Olomouc, ozna-
muje, že na letním ozdravném táboře určeném pro
děti s vadami páteře (součástí programu jsou i odborné
vedené cvičení) jsou dosud volná místa. Termín
konání je 31. 7. – 18. 8. 2003 v rekreačním středisku
Chata Svoboda Rejvíz. Poplatek za dítě činí 3 500 Kč.
Tábor je omezen věkovou hranicí 14 let včetně.

Další informace podá Úřad OS ČČK Olomouc,
tel. 585 222 965. Přihlášky jsou ke stažení na <http://ck.czweb.org/olomouc/DOC/prihltri.htm>.

-mj-

Oprava

V minulém čísle Žurnálu UP jsme při technickém
zpracování omylem doplnili text *Ocenění výsledků
výzkumu na evropské konferenci* (str. 1) o nespráv-
nou formulaci. Správné informace o vítězství práce
autorů J. Opavského, J. Salinger a P. Stejskala: *Cardiovascular autonomic function tests and spectral
analysis of heart rate variability in diabetic
neuropathy: a comparison of their indices among
subjects with different severity of nervous system
involvement* na konferenci v Toulouse je: (...) zvítězila
ve své posterové sekci (z celkem čtyř – nikoli
příspěvků, ale posterových sekci).

Autorovi i čtenářům se omlouváme.

Redakce

O kolegiích oborů aktuálně

Kolegia oborů na UP obvykle odpovídají oborům pěstovaným na UP. Hlavní body poslání kolegií oborů UP zahrnují: předkládání návrhů koncepce rozvoje oboru, garance návrhů bakalářských a magisterských studijních programů v daném oboru nebo jeho odpovídající části a obsahu státních rigorózních zkoušek, koordinace obsahové přípravy a vyhodnocování bakalářského nebo magisterského studijního programu, podávání návrhů na členy oborové rady studia v doktorských studijních programech. Kolegia by měla být také odborným poradním orgánem vědeckých rad v otázkách příslušného oboru a rovněž garantem koncepce personálního rozvoje v daném oboru včetně optimalizace věkové a profesionální struktury.

Tak přibližně vymezuje působnost kolegií oborů Statut UP. O tom, jak kolegia oborů fungují prakticky, jaké jsou v současnosti jejich nejaktuálnější úkoly, ale i o obecných otázkách dalšího vývoje UP a vysokého školství jsme hovořili s prorektorem UP pro záležitosti organizace a informační systémy doc. R. Horákem, CSc.:

Souhrn náplně činnosti kolegií oborů napovídá, že jde především o jistý dozor nad kvalitou oborů pěstovaných na UP. Jaké kroky by měly vést k jejímu zvyšování?

Stávajícím prvořadým úkolem kolegií oborů je vytvořit koncepci rozvoje příslušného oboru s přihlédnutím k jeho zvláštnostem a následně kontrolovat jeho kvalitu. Na UP pěstujeme v současné době 18 oborů, z nichž všechny jsou pěstovány i na jiných vysokých školách v ČR. Tím vzniká konkurenční prostředí pro jednotlivé obory, v němž je třeba se pohybovat.

Jak to vypadá v celé ČR?

V rámci celé republiky existuje celkem asi 40 oborů, což znamená, že z celkem asi 13 tisíc akademických pracovníků, kteří v nich působí, připadá na jeden obor přibližně 325 (pochopitelně, že některé obory jsou větší, některé menší). Z hlediska konkurence jde o poměrně malé skupiny odborníků, kteří se mezi sebou většinou znají. Princip konkurence je propagován jako princip zvyšování kvality vysokých škol. To je podle mého názoru nevhodné, neboť za těchto okolností nepředstavuje mechanismus volné konkurence princip, který by zvyšoval sám o sobě kvalitu, ale jeho smyslem je soutěž o větší „balík“ peněz.

Který princip může nahradit systém konkurence?

Chcete-li zlepšovat kvalitu, můžete si, řečeno velmi obecně, vybrat ze dvou základních mechanismů, jak dosáhnout dalšího pozitivního rozvoje: jednak je to princip konkurence, u něhož ovšem musí být splněn předpoklad, že je přítomno velké množství konkurujících prvků. Je-li jich ale málo, je vhodnější princip kooperace. Jinak řečeno: je-li nás málo,

známe-li se v rámci jednoho oboru mezi sebou, pak princip konkurence vytváří prostor pro nahrazování objektivních kritérií osobními vztahy a případně i skrytou lobbystikou. V případě uplatnění mechanismu kooperace je k dosažení vyšší kvality nutno přijmout další opatření zejména v oblasti cíleného řízení se vším, co k tomu patří. To ovšem klade značné nároky na kompetentnost „řídících“ orgánů. Z tohoto hlediska je princip volné konkurence nepochybně mnohem pohodlnější, neboť zbavuje odpovědnosti.

Můžete uvést nějaký konkrétní příklad?

Například při zvyšování kvalifikační struktury akademických pracovníků na VS by podle mého názoru měla existovat vždy jen jedna komise pro udělování profesur a docentur v daném oboru. V rámci oboru by pak byli hodnoceni všichni stejně, a výsledkem by tedy byli i kvalifikačně srovnatelní odborníci. V opačném případě – tedy v současné praxi – to vypadá tak, že pokud jsou např. docenti habilitováni a jmenováni na jednotlivých školách a ty jsou akreditační komisí posuzovány podle jejich počtu, nic nebrání tomu, aby si jich vysoké školy „vyrábily“ co nejvíce – a to mnohdy bez ohledu na kvalitu.

Vysoké školy by se tedy měly posuzovat podle kvality jednotlivých oborů?

Podle mne určitě. Nelze objektivně srovnávat např. UP jako celek s jinou vysokou školou, na níž jsou pěstovány jiné obory. Mohu ale srovnávat kvalitu shodných oborů na jednotlivých vysokých školách.

Jak by se při řešení této problematiky měla konkrétně uplatnit působnost kolegií oborů?

Podle analýzy provedené nedávno na UP se např. filologie studuje na pěti fakultách (ať už jako studijní obor nebo obor „servisní“). K oboru filologie se na UP hlásí cca 150 pracovníků. Z analýzy také vyplývá, že v tomto případě jde o výrazný nepochopitelný poměr mezi počtem pracovníků a jejich celkovým „vědeckým“ výkonem: jde o mohutný obor, který však nevykazuje nijak velký objem např. přijatých projektů. K výkonu oboru by měli přispívat všichni jeho pracovníci. Aby se tak dělo, to by mělo pohlídat kolegium oboru filologie. Totéž pochopitelně platí pro všechny ostatní obory.

Jak dosud funguje v praxi koncepce oborů? Jak jsou motivovány pro oblast zvyšování kvality?

Kolegia by se měla zabývat koncepcemi rozvoje oborů, studijními programy, rigorózními zkouškami, kvalifikační a věkovou strukturou pracovníků oboru, odměňováním pracovníků atd. – ale dosud se tak neděje. Tlak je totiž pouze ekonomický, přičemž finanční prostředky nesměřují na obory, ale na organizační jednotky UP. Prostředky se na jednotlivých fakultách nejdříve rozdělí na mzdy (a další potřeby) všech zaměstnanců a teprve zbytek na další provoz a případný rozvoj oborů. Krok správným směrem podle mne učinila v tomto ohledu Přírodovědecká fakulta UP: od tohoto roku jsou peníze rozdělovány podle toho, kde se vytvoří – tj. na jednotlivých oborech. A co je důležité: dělení probíhá včetně mzdových prostředků. Pokud si tedy obor „nevzdělá“, mělo by se to projevit na mzdách.

Jak si vydělá?

Jednak dostane dotaci na studenty a dotaci na vědu a výzkum, jednak může získávat prostředky z nedotačních zdrojů. Jsou obory, které žijí převážně ze studentů, z jejich velkého počtu a přežijí i při nízkém vědeckém výkonu. A jsou jiné obory, které naopak nezaznamenávají větší zájem ze strany studentů, mají jich mnohdy tak málo, že by si tím nevzdělávaly. Např. na oboru fyzika by si tím nevzdělávaly, ale jejich vědecký výkon a prostředky z dalších zdrojů jsou natolik vysoké, že mohou být někdy i „solidární“. Je třeba ale poznamenat, že ať už je v daném oboru dominantní „věda“, či „pedagogika“, zastoupeny by měly být obě složky.

Princip žádoucího rozvoje jednotlivých oborů by měl být podle mého názoru uplatňován v rámci celé ČR. Zatím se však spíše neefektivně vynakládají prostředky v rámci „volné konkurence“. Nevím, že by existovala ucelená koncepce, jak rozvíjet jednotlivé obory.

Z jakých východisek by podle vašeho názoru měla taková ucelená koncepce vycházet?

Velmi hrubě řečeno, existují obory, které přímo ovlivňují ekonomickou produktivitu, a obory, které jsou společensky potřebné. Ty první je třeba účelově preferovat. U těch druhých je nutno vydělit společensky nutné obory (např. medicína, učitelství, právo apod.) a obory společensky žádoucí (např. umění). Jinými slovy je zapotřebí stanovit priority. Současná volnost ve výběru může být kontraproduktivní, zejména pokud se budeme ptát „kdo to uživí“.

V analýze, o které jste se zmínil, je zdůrazněn mj. požadavek na urychlené vytvoření podmínek pro akreditační distanční formy vzdělávání. Podle uvedených podkladů nám v této oblasti „ujíždí vlak“. Můžete tento problém blíže objasnit?

Aktuálnost problematiky distančního vzdělávání vyplývá z celospolečenské potřeby „stálého zvyšování kvalifikace“. Prezenční studium v tomto smyslu není vhodnou formou, zejména v oblasti celoživotního vzdělávání.

Navíc v loňském roce akreditační komise vymezila požadavky na náležitosti akreditovaného distančního a kombinovaného studia. Znamená to, že nyní žádné kombinované studium, které těmto požadavkům nevyhovuje, nezíská další akreditaci. Na UP to představuje nebezpečí, že v průběhu příštích dvou až tří let bychom nedostali akreditaci pro žádné naše kombinované studium, protože stávající studijní programy tyto požadavky nespĺňují. Nelepší-li se situace, mohli bychom přijít o cca 150–200 mil., což je orientační částka, kterou na „kombinované“ studenty dostáváme. Musím ale podotknout, že na řešení tohoto problému se podle mých informací již usilovně pracuje.

Jak vypadá v tomto směru situace na ostatních vysokých školách?

Není lepší, ale ve většině případů se podle mých informací na ostatních vysokých školách na získání akreditační pro distanční a kombinované studijní programy intenzivně pracuje. Pokud bychom ale zaspali, v budoucnu by se mohlo stát, že nám ostatní vysoké školy stáhnou naše potenciální studenty. A nebude jich málo, když předpokládáme, že při zvyšování počtu studentů se distanční vzdělávání postupně stane dominantní formou vysokoškolského studia.

Rozhovor připravila

V. Mazochová, foto -tj-

Obory a kolegia oborů na UP

Členy kolegia jednotlivých oborů jmenuje a odvolává rektor/ka na návrh vědeckých rad fakult se souhlasem Vědecké rady UP. Do konce letního semestru 2003 byla na UP ustavena následující kolegia oborů (v závorce uvádíme počet studijních programů, názvy fakult, na kterých se studují a počet projektů*):

- filologie (3; FF, PrF, PdF, FTK, CMTF; 0)
- filozofie a teologie (5; FF, PdF, FTK, CMTF; 5)
- chemie (2; PrF, FTK; 16)
- lékařství (2; LF; 35)
- historie (2; FF, FTK, PdF; 8)
- psychologie (1; FF, PdF; 1)
- pedagogika, speciální pedagogika, učitelství a sociální péče (7; PdF, FTK; 4)
- právo (1; PF; 1)
- sociologie a politologie (5; FF, PdF, FTK, CMTF; 3)
- tělesná kultura, tělovýchova, kinantropologie a sport (2; FTK; 3)
- umění a teorie umění (7; FF, PrF, PdF, FTK; 5)

Zbývající obory pěstované na UP**:

- biologie a ekologie (4; PrF, PdF, FTK; 13)
- fyzika (1; PrF; 10)
- matematika a informatika (5; PrF, PdF, FTK; 2)
- geografie (2; PrF, FTK; 1)
- geologie a mineralogie (2; PrF; 0)
- publicistika (2; FF; 0)
- zdravotnictví (4; LF, PrF, FTK; 1)

* Údaje za rok 2002.

** Kolegia oborů biologie ekologie, matematika a informatika, geografie, geologie a mineralogie zatím nebyla ustavena, ale pracují v rámci Přírodovědecké fakulty UP; zbylá kolegia jsou navržena, ale musí je schválit (stejně jako předchozí) Vědecká rada UP.

Geneticky modifikované organismy (GMO)

Seminář na toto aktuální téma proběhl 29. 5. na PŘF UP v Holici (viz ŽUP č. 29, str. 3). Cyklus přednášek uvedl prof. P. Peč, následovaly referáty prof. J. Drobníka a dalších autorů, kteří v této oblasti pracují vesměs v mezinárodní kooperaci. Těžištěm semináře byly geneticky modifikované plodiny v potravinách. Přinášíme heslovitý výběr faktů a tvrzení z tohoto semináře a ze dvou publikací, které tam účastníci obdrželi¹.

Jíme geny?

Myslíte si, že geny má pouze GM rajče, ne rajče běžné? Myslíte si to 30,6 % obyvatel EU, 44 % obyvatel NSR. Nízká vzdělanost v genetice je evidentní.

Co jsou GMO? Jsou to organismy „dědičně změněné“. Tento „úřední“ titul je vymezen jen pro takové organismy, do kterých člověk přidal, nebo z nich ubral byť jen jeden gen z jiného organismu jinak než křížením. Když v rajčeti vynecháme jeden gen odpovědný za jeho měkčutí, je to „genetická modifikace“.

Jíme geny? Jíme a dýcháme denně miliardy bakterií s jejich geny. Ve stogramové porci dětské výživy (a ta je nejpřísněji kontrolována) jich může být až 10 milionů podle zdravotnických předpisů. Každá bakterie má asi 4 tisíce genů, takže s jednou porcí výživy dítě zkonzumuje až 40 miliard bakteriálních genů. Rostliny mají 20 až 40 tisíc genů v každé buňce a živočichové (včetně nás) také zhruba tolik. Když sníme list hlávkového salátu, snědli jsme několik miliard rostlinných genů. V mléce jsou bílé krvinky krávy a každá je vybavena všemi kravskými geny. Pavouci, kobylky, slunéčka a housenky žijící na obilných klasech jsou při sklizni zcela přirozeně vymřelí částí jejich těl včetně genů ulpí na zrnu. Pak přijde sýpka, mlýn, pekárna – a máme je na stole. Geny (nukleová kyselina) obsažené v potravinách se při trávení rozpadnou na malé kousky, které už nic neznamenají a na člověka nemají žádný vliv.

Budeme jíst mutanty? Samozřejmě, jedli jsme je vždycky a ani nic jiného k jídlu není. I my jsme mutanti. Mutace² je název pro změnu dědičnosti, a kdyby jí nebylo, neexistovala by druhová rozmanitost, ani člověk.

Je brambor na talíři dar přírody? To, co je na našem talíři, je výsledkem stoleté práce šlechtitelů. Původní brambor, který stvořila příroda či Bůh, roste v horách jižní Ameriky a je malý, nevzhledný, nechutný a dosti jedovatý.

Jak to šlechtitelé dělají?

Vybírají přirozené změny vzniklé u organismů mutacemi genů. Takové mutanti organismy pak kříží a mezi potomky vybírají jedince, u nichž se sešly náhodou výhodné vlastnosti a odpadly ty špatné. Snad se najde

rostlina, která bude mít velké zrno, pevné stéblo, vydrží mrazy a netrpí nemocemi. Díky šlechtění – výběru a křížení – máme pšenici a třeba i ratlika.

Urychlení. Pomocí záření lze počet mutací podstatně zvýšit. Např. rentgenovým zářením se poškodí DNA a vzniká chyba. Těch chyb je velké množství a projevují se ihned. Takto nám šlechtitelé „stvořili“ třeba sladovnický ječmen nebo tvrdou pšenici. Šlechtitel umí zkombinovat vlastnosti pšenice a žita křížením. Tak vznikla umělá obilnina triticales, polský výstřednější pszenizyto.

Nevýhody

Nevíme, kolik a jaké změny napáchá rentgen a nevíme, co se stane po smíchání desetitisíců genů křížením, které se v přírodě nikdy nesejdou. Biotechnologové přišli proto s návrhem: nevyrobíte neznámé mutace a nemíchejte plné koše genů v naději, že se spojí jen ty dobré. Vezměte pouze jeden nebo dva dobré, které řídí žádanou vlastnost, a přidejte je k původním. Žádoucí geny se jistě v nějakém organismech, nevzniklo umělým poškozením genů, ale přirozeným vývojem – přidáváte geny od přírody.

Příklad. Sója má dva vnesené geny – jeden z bakterie, druhý z petunie. Testovala se důkladně. Všechny z kousky GM sóji ukázaly, že vnesení genů ostatní vlastnosti nezměnilo a nově přidaná vlastnost je stabilní.

Plochy transgenních rostlin se rozšiřují

V roce 2002 rostly GM plodiny na cca 60 milionech hektarů. Od roku 1994, kdy se transgenní odrůdy začaly pěstovat, se do roku 2002 – tedy za osm let – rozšířily celkem na 500 tisíc km². To je téměř desetinasobek orné plochy ČR.

V současné době je největší plocha transgenních rostlin oseta transgenní sójou, kukuřicí a bavlníkem. Další GM plodiny jako ryže, pšenice, žito, proso, luštěniny, zelí, salát, řepka, rajčata, okurky, melouny, brambory a další již byly tržně uvolněny nebo jsou právě tržně uvolňovány.

Příklady transgenů: transgeny pro odolnost k herbicidům, pro odolnost k hmyzím škůdcům, pro odolnost k virům, pro delší skladovatelnost rajčat,

pro změny složení olejů semen řepky a sóji, pro barvu květů (modrý karafiát).

Použití GM kukuřice zvané Bt mělo za následek výrazný pokles používání insekticidů, snížila se chemická zátěž prostředí, zvýšily se výnosy. Příčinou je toxin působící specificky proti lepidopterám, tedy také proti zavíječi kukuřičnému. Gen pro tento toxin pochází z bakterie a byl vnesen do genomu kukuřice. Ta tím získala odolnost vůči zavíječi, výnosy, vzrostly.

Lidský inzulin produkuje transgenní kultura kvasiniky pívni.

Bakterie *Pseudomonas putida* s genem LUX z medúzy rozkládá trinitrotolol a vydává záření. Bakterie *Pseudomonas fluorescens* umí degradovat polychlorované bifenylly.

V USA byly zrušeny zákony regulující transgeny⁴. Veškeré potraviny jsou kontrolovány. Důvod: kontrolovat se vlastnosti plodin bez ohledu na způsob jejich získání, zda křížením, umělými mutacemi, nebo genovým inženýrstvím.

Trvá požadavek jednoznačné identifikace transgenů, značení, sledovatelnosti, citlivých laboratorních metod umožňujících průkaz geneticky modifikovaných částí v rostlině.

Proč jsou GM plodiny v některých zemích EU zakázané?

Geneticky modifikované suroviny se staly prostředkem politického boje o moc. Značení potravin z GMO je evropská specialita. Vlády těchto zemí nedokázaly občanům vysvětlit, že takové značení je nákladný, zdravotnickky neopodstatněný nesmysl. Od 1. 1. 2002 platí ale v rámci harmonizace i u nás. Modifikované potraviny jedí miliony lidí mnoho let a nic jim není. Proč by mělo být zrovna nám?

Modifikované odrůdy, které prošly s úspěchem všemi zdravotnickými testy, se v Americe, Kanadě, Číně, Argentině a dalších zemích používají jako kterékoliv jiné odrůdy a od nemodifikovaných se neoddelují ani neoznačují. Kontrolní orgány těchto států totiž posuzují suroviny pro potraviny podle jejich vlastností, ne podle toho, jak byly vyšlechtěny. V Evropě komise Evropské unie v roce 1996 povolila využívání geneticky modifikované sóji jako krmiva i v potravinách. Dále povolila několik odrůd řepky a podobně změněné odrůdy kukuřice. Jde o odrůdy necitlivé na určité herbicidy, např. na glyfosfát (komerční název Roundup).

„Nejistitelné dlouhodobé škodlivosti“

Proč značit? Kdo se nechá přesvědčit o vědecky neznámé „nejjistitelné dlouhodobé škodlivosti“ takových potravin? Bude se jim moci vyhnout, jako se ortodoxní Žid vyhne potravinám, které nejsou košer, i kdyby byly levnější? Rozdíl je v tom, že Židé nepožadují, aby značení a kontrolu košer potravin financovali ostatní spoluobčané.

Změní se to? Za pár let si na značení ani nevzpomeneme. Potraviny z GM plodin budou levnější, nemodifikované dražší. Pro ty, kdo jsou pověrcí a mají na to prostředky, vznikne trh „geneticky čistých“ potravin – podobně, jako je trh „ekologických potravin“.

Postoj ke genetickým modifikacím není zdaleka otázkou vědecké stránky, ale výslednicí faktorů ekonomických, sociálních, a proto souborně politických.

Jelikož žijeme v Evropě a máme starosti se začleněním do EU, zdají se nám evropské problémy důležité, ale v globálním měřítku jsou zanedbatelné. Z pohledu většiny lidstva je ohodnotili zástupci třetího světa jako „intelektuální hrátky přejedených Evropanů“.

Zaznamenal

prof. M. Hejtmánek, mezititulky redakce.

¹ J. Drobník, V. Špičák: Víme, co jíme? Potravinářské informace č. 2, 2002, 30 stran, J. Drobník, M. Ondřej, J. Petr: Geneticky modifikované organismy v zemědělství. Zemědělské informace č. 4, 2002, 71 stran.

² Mutace – náhle neusměrněné dědičné změny, dochází k nim bez zjevné příčiny, ale ve vyšší četnosti mohou být vyvolány fyzikálními, chemickými či biologickými faktory.

³ Transgen – gen, který byl přenesen metodami genetického inženýrství z jiného organismu a zabudován do chromozomu 1.

⁴ Transgenozé – proces přenesení genu z jiného organismu metodami genového inženýrství.

VYDAVATELSTVÍ UP

Červnová produkce

Cyrilometodějská teologická fakulta

Studia theologica 12 – Teologický časopis CMTF UP a TF JČU ve spolupráci s TF Trnavské univerzity. Léto 2003, roč. 5, č. 2, 94 s.

Fakulta tělesné kultury

Dvořák, R.: *Základy kinezioterapie*. 2. vyd., 106 s.
Opaavský, J.: *Neurologické vyšetření v rehabilitaci pro fyzioterapeuty*. 1. vyd., 92 s.

Filozofická fakulta

Fiala, J. (vyk. red.): *AUPO. Philologica* 78. *České, polské a slovenské jazykové a literární souvislosti*. Sborník referátů z mezinárodního odborného semináře uspořádaného u příležitosti sedmdesátin prof. PhDr. Edvarda Lotka, CSc. 1. vyd., 250 s.
Kubátová, J.: *Kapitoly z finanční matematiky*. 1. vyd., 62 s.
Flajšar, J.: *Epiphany in American Poetry*. 1. vyd., 134 s.
Holeš, J., Uvírová, J. (uspořadatelé): *AUPO. Philologica* 79. *Romanica Olomucensia XI*. 1. vyd., 290 s.
Materna, P., Štěpán, J.: *Filozofická logika: Nová cesta?* Dotisk 1. vyd., 136 s.

Pedagogická fakulta

Konečný, J., Urbanovská, E.: *Psychologie pro učitele*. 1. vyd., 108 s.
Otáhalová, A.: *Didaktika ekonomických předmětů*. 1. vyd., 96 s.

Ludíková, L.: *Speciální pedagogika*. 1. vyd., 38 s.
Adolf, M.: *Některé kapitoly z didaktiky VV*. 1. vyd., 58 s.
Kropeč, J. a kol.: *Didaktika strojírenských a elektrotechnických předmětů*. 1. vyd., 156 s.
Obst, O., Prášilová, M.: *Základy školského managementu*. 1. vyd., 68 s.
Obst, O. a kol.: *Obecná didaktika*. 1. vyd., 160 s.
e-Pedagogium – Nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům všech typů škol. I./2003, 84 s.
Poláková, J.: *Literární texty IV*. 1. vyd., 200 s.
Spáčilová, H.: *Pedagogická diagnostika v primární škole*. 1. vyd., 76 s.
Dubová, J.: *Einführung in die Sprachwissenschaft*. 1. vyd., 48 s.
Valenta, M. a kol.: *Přístupy ke vzdělávání cizinců v České republice*. 1. vyd., 116 s.

Právnická fakulta

Vystrčil, P. (vyk. red.): *AUPO. Iuridica* 4. 1. vyd., 316 s.

Přírodovědecká fakulta

Galuszka, P., Luhová, L.: *Laboratorní technika pro biochemiky*. 1. vyd., 102 s.

Ostatní

Kršková, M., Pleva, R.: *Širokopásmové sítě a jejich aplikace*. Sborník přednášek. vyd., 154 s.

-kop-

Reforma financování veřejných vysokých škol: výrazné posílení jejich rozpočtu a zavedení výkonových parametrů

Jak uvedla při své nedávné návštěvě UP ministryně školství JUDr. P. Buzková (protestní shromáždění na nádvoří FF UP 9. 6., viz Žurnál č. 31, str. 2), v rámci schvalování reformy veřejných financí bude vláda ČR projednávat i návrh na reformu financování vysokého školství. Předkládaný materiál, na němž se kromě MŠMT výrazně podíleli i představitelé české akademické obce, zejména ČKR, byl před časem zveřejněn pod názvem „Analýza a reforma financování veřejných vysokých škol“ na internetových stránkách MŠMT (www.msmt.cz).

Všechny cíle státu, ministerstva i vysokých škol lze naplnit při dostatečném množství disponibilních prostředků a především realizací reformy financování veřejných vysokých škol – tak zní jedna z úvodních tezí návrhu, jehož realizace má mj. umožnit navýšení rozpočtu pro vysoké školství na příští rok o požadovaných 5,2 miliard.

K východiskům předkládaného návrhu patří mj. i závěr, k němuž dospěl pracovní tým projektu ČKR při hodnocení normativů pro financování studijních programů: **relace mezi koeficienty jednotlivých studijních programů až na výjimky vyhovují, ale základní normativ by měl být zhruba o 30 % vyšší.**

Připravovaný nový systém financování veřejných vysokých škol by měl podle předkladatelů umožnit dosažení vyšší účinnosti vložených prostředků. Zároveň ale při změně proporcí mezi jednotlivými veřejnými vysokými školami není možné, aby některé z nich zaznamenaly v napjaté finanční situaci pokles absolutní disponibilní částky. Změnu je možné uskutečnit jen při celkovém zvýšení prostředků.

Principy nové struktury pravidel financování veřejných vysokých škol

Principy nové struktury pravidel financování VVŠ shrnuje předkládaný návrh v následujících bodech:

- zohlednění výsledků společného projektu MŠMT a České konference rektorů ve struktuře a výši koeficientů ekonomické náročnosti studijních programů;

- zavedení jednotného systému financování všech veřejných vysokých škol včetně škol uměleckých;

- zavedení integrovaných rozvojových programů vysokých škol (místo množství drobných projektů budou podporovány komplexní projekty, které řeší odstranění slabín vysokých škol; školy budou moci volně disponovat vyššími prostředky, avšak musí se zaměřit na dosažení rychlých kvalitativních změn ve své činnosti);

- zavedení selektivní podpory výzkumu a vývoje na VŠ podle výkonu (vyšší finanční podpora specifického výzkumu bude směřovat do škol/fakult, které mají dlouhodobě vyšší poměr mezi prostředky získanými na vědeckou/tvůrčí činnost a prostředky získanými na vzdělávací činnost);

- zavedení cílené podpory doktorandů (zvýšení doktorských stipendií, financování podle poměru mezi počtem absolventů a počtem studentů v doktorských studijních programech, sledování kvality státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce, s využitím členů komise, které jmenuje MŠMT);

- zohlednění vstupních parametrů v poměru k parametřům vstupním (bonifikace za absolvování doktorských studijních programů, bonifikace pro společensky preferované obory, důraz na zvyšování úspěšnosti studia);

- zavedení institucionální podpory aktivit spojených s internacionalizací činností vysoké školy

(mobility studentů i učitelů, mezinárodní spolupráce, účast v mezinárodních programech a projektech apod.), která umožní profesionalizaci zázemí této činnosti a tím i plně využít zahraničních finančních zdrojů;

- vytvoření podmínek pro změnu postavení akademických pracovníků, zohledňující jak kvalifikační strukturu, tak odstranění některých negativních jevů v pracovních právních vztazích;

- zavedení přímé finanční podpory studentů v oblasti ubytování (na základě objektivně sledovatelných kritérií, obdobných těm, které dnes využívají vysoké školy, bude finanční podpora poskytována formou stipendií na ubytování směrováno přímo ke studentovi).

Finanční aspekty reformy

Finanční aspekty reformy jsou v návrhu zformulovány v následujících tezích:

- standardní meziroční nárůst (který nesouvisí s reformou, ani ji nemůže podpořit) prostředků pouze na neinvestiční dotace na vzdělávací činnost veřejným vysokým školám by měl činit 15 %, tj. pro rok 2004 cca 1,5 mld. Kč (nárůst výkonů + nárůst platů + inflace);

- střednědobý výhled rozpočtu MŠMT předpokládá nárůst prostředků pro vysoké školy v roce 2004 ve výši 1,7 mld. Kč;

- pro zajištění rozvoje vysokého školství a konkurenceschopnosti v rámci EU je však třeba dodatečný jednorázový nárůst související s reformou financování veřejných vysokých škol, který by měl činit pro rok 2004 cca 3,5 mld. Kč vůči střednědobému výhledu;

- celkový nárůst prostředků pro veřejné vysoké školy z kapitoly 333 na rok 2004 by tedy měl činit 5,2 mld. Kč.

Očekávané efekty a důsledky reformy financování veřejných vysokých škol

Očekávané efekty a důsledky reformy financování VVŠ by měly být podle zpracovaného návrhu následující:

- překonání nejhorších důsledků chronického podfinancování veřejného vysokého školství;

- zásadní krok v naplňování priority prohlášení vlády ČR (podpora vzdělávání);

- vytvoření zřetelných předpokladů k dosažení dlouhodobější sociální stability pro akademické i další pracovníky veřejných VŠ;

- realizace strukturálních i obsahových změn na veřejných VŠ tak, aby se integrovaly do evropského vzdělávacího a výzkumného prostoru;

- vytvoření předpokladů pro dynamický rozvoj národní vědy v přirozeném napojení na světová vědecká centra;

- zvýšení úrovně vysokoškolské vzdělanosti (kvantitativně – v počtu přijatých uchazečů i počtu úspěšných absolventů, i kvalitativně – v úrovni absolventů a jejich úspěšnosti na evropském trhu práce);

- efektivnější samosprávné řízení veřejných vysokých škol (tlak na plnění kvalitativních kritérií povede k soustředění některých škol na špičkový vědeckopedagogický výkon, u jiných k orientaci na pedagogický výkon).

- efektivnější rozdělování státní dotace na činnost veřejných VŠ (větší transparentnost,

- větší prostor pro vykonávání státní politiky při uchování autonomie vysokých škol).

Zpracovala

-mav-

(Podrobné informace viz <http://www.msmt.cz/>.)

ANKETA

Jak si představujete ideální dovolenou? Chystáte se ji uskutečnit právě letos?

Mgr. R. Machan, Th.D. (Katedra systematické teologie CMTF UP): Ideální dovolená? Tak asi týden až deset dní u moře na začátku léta s výjezdy do okolního vnitrozemí a s lehkou četbou. Dále dva týdny poznávacího či ležec studijního zaměření. Letos pro to dělám, co mohu: týden u moře se snad podaří a 14 dní na studium francouzské katolické literatury (Peguy a Bernanos) v Toulouse je již zajištěno, takže se docela těším.

RNDr. D. Krausová (Katedra anorganické a fyzikální chemie PŘF UP): Ideální dovolenou si představuji daleko od civilizace s minimem lidí, pouze s vlastním mužem. Doufám, že se to letos v září povede.

MUDr. V. Raclavský (Centrum molekulární biologie a medicíny LF UP): Vzhledem k tomu, že mám doma šestnáctiměsíční trojčata, tak je letos tahle otázka pro mě irrelevantní. Ideální dovolenou pro mě představuje relaxační jízda na kole (40–50 km za den) po zajímavých místech v příjemné krajině nepostřižená globálním oteplováním. To si ale dopřeju nejdřív za pár let, při nejbližší možné příležitosti se hodlám s rodinou oddat totální relaxaci bez kola, nejlíp někde u vody.

Mgr. M. Černý (Katedra občanského, obchodního a pracovního práva PŘF UP): Odpověď je prostá – méně stresu, více relaxace. Odpověď na podotázku 2: Doufám, že ano.

Doc. M. Altrichter, Th.D. (Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF UP): Ideální dovolenou si představuji: být s těmi lidmi, na které se těším, se kterými mám mnoho společných témat. Místo – ideálně nehlučné – ale to je až druhořadé. Druhá otázka: pokouším se na tom již nyní pracovat.

Doc. L. Karfíková, Dr. th. (Katedra filozofie a patologie CMTF UP): Za ideální dovolenou pokládám cestování po zemi bohaté na kulturní a přírodní krásy, kupř. po Řecku nebo Itálii. Obvykle však dovolenou trávím v zahraničních knihovnách. Letos to asi dopadne také tak.

Prof. M. Strnad, CSc. (vedoucí Laboratorie růstových regulátorů PŘF UP): O ideální, ale dokonce ani o normální dovolené jsem nikdy moc nepřemýšlel. Vlastně jsem nikdy netoužil strávit ideální dovolenou. Rodiče a život mně naučili tvrdě pracovat; jsem z gruntu. Rád trávím dovolenou prací, např. fyzickou na zahradě. Tou si asi nejvíce odpočinu. S rodinou jezdím cca na týden k moři a na týden do hor, abychom byli alespoň chvíli spolu.

Prof. J. Mačáková, CSc. (rektorka UP): Moje představa není příliš náročná. Ani finančně ani vzdáleností. Jsem velmi spokojená, když mohu být pokud možno mimo dosah telefonu, i toho mobilního, v lesnaté krajině s nepřilíh velkými převýšeními.

Mohou to být např. Beskydy, Jeseníky. Důležité je klidné prostředí s dobrými ubytovacími službami. V letošním roce část dovolené strávím s vnučkami a pak bude záležet na počasí.

Doc. J. Chalupa, Dr. (Katedra romanistiky FF UP): Ideální dovolenou si představuji jako možnost rozjet se do některého z hlavních kulturních měst Evropy (Paříž, Londýn, Řím), tam se ubytovat v nějakém nepřilíh drahém, leč útulném a sympatickém penzionu či hotýlku, a strávit týden či dva zcela neorganizovaným, neskupinovým, ale o to důkladnějším a individuálnějším poznáváním toho, co z Evropy dělá Evropu.

Právě letos ji uskutečnit nehodlám, protože ona obdivuhodná náklonnost, již naše paní ministryně školství pojala k olomouckým vysokoškolským pedagogům, se bohužel stále ještě neprojevila na mé výplatní pásce a já, zatvrzelec, nejsem ochoten zabít svůj sen – ideální dovolenou – tím, že si budu před Andělským hradem či Britským parlamentem vybalovat z domu přivezený chleba s trvanlivým salámem.

Doc. M. Valenta, Ph.D. (Katedra speciální pedagogiky PŘF UP): Tak jako každý rok si i letos představuji, že o dovolené nebudu nic dělat a ... flákat se! Ale tak jako každý rok i letos tuším, že své předsevzetí nesplním. Chtělo by to asi silnější vůli...

Jan Jeník z Bratřic o životě v pražském jezuitském semináři /II/

(Dokončení z minulého čísla)

Tato semenárská strava byla ovšem v počtu jídel dostatečná, ale příprava jak vařených, tak i pečených jídel byla tuze mizerná a špatná, takže se zřídkakdy mohlo s chutí co požívat. Neboť jak pro první stůl asi pro 16 osob samotně jeden v letech mladý, velmi čistý a v svém umění výborný kuchař všecka jídla opravdu a umělnivě připravoval; tak u našich dvou stolů, kdež nás daleko přes sto sedělo, pro nás všechny jedinký, již věkem něco sešlý a k tomu velmi špinavý kuchař, máje jen jednoho pomahače, jakéhosi kuchyňka též tak špinavého, nám všechna nechutná a pokažená jídla strojil. Z nenáklonnosti k němu jináče jsme toho vždy rozdrčaného hastrose nejmenovali než Schwaben Wenzel [švábský Vašek].

V poledne a při večeri nesmělo se mluvit. Jeden z šesti chudých studentů, kteříž nám sloužili a za to v seminárium darmo stravu měli, četl nám při jídle z vyvýšené katedry život rozličných povolených svatých. Kterak ku příkladu svatý Bartoloměj z lásky k Bohu nechal se za živa drít neb celou kůži ze svého těla stáhnout, kterak prej svatý Vavřínek, též z lásky k Bohu, dal se jako kapoun na rožni ve velkém plameni ohně za živa péci... atd.

Takovými titěrkami krmili nás a vyučovali nás tyto páni jezuiti. Naproti tomu však nebyl z našich filozofů ani jedinký, kterýž by byl věděl, v kteréž zemi Londýn, Paříž neb Lisabon jakožto hlavní město se nalézá. Nočních strašidel báli jsme ve všickni, takže by si byl žádný netroufal nočního času na reterádu [záchod] sám jít, leč ho tam někdo doprovázel. [...]

V neděli a v každičkém svátek a za dnů rekreace, totiž v outery a ve čtvrtek, bylo nám povoleno při jídle rozprávěti. A někdy taky, když pater regens chtěl se dobrovtivým ukázat, svým nožem o stůl silně udeřil, to bylot znamenání, aby čtenář na katedře čísti přestal. A tu ihned od tolika vychovanců víceji křik než jakési veselé mluvení povstalo.

V čase postním namísto čtení držival na tej katedře některý z vyšších škol filozof učenou disputaci, a hned když se k jídlu sedalo, rozdával, však jen teologům a filozofům, své teze na půldruhém [archu] papíru pěkně psané. Každý měl povoleno jemu opugnirovati [oponovat]. Též v tomto pozdním čase večír při večeři mival některý theologus již tertii nebo quartii anni [studující teologie ve třetím nebo čtvrtém ročníku] na té katedře jakési kázání, nepochybně proto, aby se cvičil, když knězem bude, kterak způsobně deklamirovati má...

My ferdinandští zůstávali jsme všickni v jedné sednici neb ve velkém pokoji, kdež se jednomu každému z našich jakési místečko vykazalo, na kterémž stoleček a na něm tak nazvaný pulpit, kde každého vychovance školní knihy, papír, péra a inkoust se zamykaly. Hned vedle stolečku ležel od rodičů [s] sebou přivezený kufříček neb truhlice, v kterémž se bílé šatstvo [prádlo] a jiné vlastnosti též pod zámeč-

kem zachovávaly. Hned v osm hodin večer chodilo se do vedle ležícího dormitarium [ložnice] k spaní. A v kterémžto dormitarii též se takové, však malé místečko vyměřilo, jen co by mohla pohodlně postel státi. Každé do místečko, kteréž se locamentum jmenovalo, byloť jest jedno od druhého pěkně vohoblovanými prkny přeperené nebo ohrazené, aby jeden na druhého, když se sžívá nebo voblíká, koukati nemohl, a tudy panenský stud si zachoval.

V zimě v létě vstávalo se v pět hodin. Přijda topič, klepáním hřmotným nás budil. My skočivše vzhůru z postele oblékali jsme v čerstvotě kalhotky na sebe, běželi jsme do muzeum [studovny], kde již bylo zatopno.

Půl hodiny bylo ke strojení. Frizurování [česání] nám vzalo ten největší čas. Jeden druhému pletl cop, tupíroval jeho tak zvané toupé [nakadeřené vlasy na děl čelem nebo vlásenka zakrývající vrch hlavy] a děl mu krousele, což Němci Locken [kadeře] jmenují.

V šest hodin se šlo ad preces matutinas neb na ranní modlitby, k čemuž žádná kaple nebyla, nýbrž jen prázdný pokoj, vždy čistě vybiřený, s mnohými dlouhými stolicemi a klekati [klekátky]. To ranní modlení trvalo jen asi do šesti hodin a teď nás vedl náš P. [pater, otec] praeses všechny do kostela našeho Belehlem na mši svatou každodenně. [...]

Po té mši svaté šlo se do svých příbytků a my ferdinandští do našeho muzeum, kdež se každý u svého pulpitu posadil, a hned se začalo studýrovat a k školnímu učení se praeparirovati [připravovat]. Jestli některý z nás, když svá pensa [úkoly] dělál, něco dobře nerozuměl, stálo mu svobodno o vysvětlení toho našeho, též u svého pulpitu studýrujícímu pana prefekta žádati. On byl ex communitate majorum filozof [ze společnosti studentů filozofie vyššího ročníku], zmužlý, vždycky dobrého chování, výborný mladec, kterýž se nám k poslušnosti představil, s námi spolu v muzeum bydlel a s námi v dormitarii spával.

Puncto [přesně] ve tři čtvrtě na osm hodin, když jest našemu praesosovi přiležito nebylo, vedl nás v řadu pár po páru tento náš pan praefekt do škol jezuitských collegii Clementini. A tu každý se hned do své školy, v kteréž classii [trídě] studýroval, ochotně se ubíral, kdež se již z měst pražských v každé škole daleko přes sto žáků nalézalo.

Puncto v 8 hodin přišel P. profesor, a jak na katedru vylezl, počalo se hned modlení, tak nazvané Veni Sancte Spiritus [Přijd, svatý Duchu – církevní chorál složený francouzským králem Robertem II. kolem r. 1000 a zpívány zpravidla při mších zahajujících školní rok, nazývaných proto Veni sancte] a pak hned počal tradýrovati.

První 4 léta, totiž od parvy až inclusive do syntaxy [od prvního do čtvrtého ročníku gymnázia včetně], v ničem jiném jsme nebyli cvičeni, jen jedině v latinském jazyku splechtati, ale v gramatice však jen zběžně, dostávali jsme jakousto známost v řeckém a něco malounko v hebrejském jazyku.

V páté škole neb classii, poesii, že jsme již něco víc latinské řeči rozuměli, četli se nám nejvýbornější latinský staří poetae [básníci], ku příkladu Vergilius, Horatius, Ovidius a mnozí jiní, dle kterých jsme se učili carmina [básně, písně] skládati.

V šesté classii, retorice, zde jsme se vyučovali jakousi veřejnost a ten v světě nejhlavnější řečník M. T. Cicero v známost se nám uváděl, kteréhožto jeho překrásné orationes neb řeči jsme skoro každodenně četli.

Dáleji také ještě mluvívalo se z katedry neb učitel'ský stolice o jiných velmi vznešených starých Římanech a Řecích..., kteřížto byli Scipio, Cato, Pompejus, Caesar, Brutus, Themistokles, Perikles, překrásná učená, velmi zchytralá Aspasia, a mnozí jiní. O těchto tak vysoce vážených Římanech a Řecích jen něco malounko se nám tradýrovalo. Jedině ale Cicerona Epištoly a Orationes četly se nám za často, aby jsme náš od jezuitů naučený tak zvaný kuchyňský jazyk, po latinsku linguam culinarem, trošinku zlepšili.

O naší přemilé vlasti a o našich vysoce vážených, velmi učených předcích nikdy se ani nejmenší zmínka nečinila a my pročež ani jedinký jméno našich předků jsme neznali. [...]

Obracejce se zase k našemu studium u jezuitů, musíme pouhou pravdu povědět, že jsme se malounko co učili, však ale velmi mnoho modlili i pak při tom hodně čtveračili. Rozpuštělost neb čtveráctví, když je v sobě jakýsi vtip neb směšné nápady obsahovalo, nebylo nikdy trestáno, ba ještě se takových čtveráčka talenty mnoho vychvalovalo.

I to se musí vpravdě říci, že se nám semenaristům všechny radosti a veselosti poprály, zvlášť v masopustním čase. V naší společnosti synků z vyššího stavu měli jsme již od několika let dosti hezký theatrum neb domácí divadlo. Majíce v seminárium výbornou muziku neb hudbu a líbezný zpěváky, každý masopust provozovali jsme rozličné opery neb zpěvohry. Takový opery každičký rok komponýroval nám semenaristům pan Tuček, výborný muzikus, kantor us v Petra na Poříčí, a to sice jen v českém a latinském jazyku. [...]

A jakož se již zprvu řeklo, že jsme se u jezuitů malounko co učili [...], žádný z nás [...] neuměl pár řádků čistě napsati. Velmi těžko bylo napsané zběžně přečísti, a tu kolik slov bylo, skoro tolik chyb se nalézalo [...]

Až kasárna učinila mě trošku člověkem. Že jsem pak v ní vedle jednoho kaprála [desátníka], rozeného Sasáka, ležel, kterýž obzvláště pěkně psal, počal jsem se od něj tak bedlivě a pilně psati učiti, že jsem se za tři čtvrtě léta čistě, ba i mnoho úhledněji psati naučil, než teď v mém starém věku tuto zde píšu.

Podle edice J. Polišenského a E. Illingové otisktené v publikaci Jan Jeník z Bratřic, Praha 1989, s. 158–165. -if-

ANKETA

Jak si představujete ideální dovolenou? Chystáte se ji uskutečnit právě letos?

Prof. I. Fialová, Dr. (vedoucí Katedry germanistiky FF UP): Většinou na vaše anketní otázky odpovídám ráda, ale tentokrát nemám odpověď: Už několik roků si pravidelně nejspíše od konce března marně lámu hlavu nad tím, jak ideálně strávit dovolenou (tyto úvahy jsou zřejmě typické pro stárnoucí „single“), napadají mě různé – většinou negativní – teoretické modely („takhle určitě ne“), ale nikdy nic skutečně nevymyslím a neuskutečním. Tak mi třeba touto cestou někdo poradí.

RNDr. V. Divoký (Ústav biologie LF UP): Je to napůl pracovní a napůl rekreační dovolená ve Spojených státech. Do USA jezdím každý rok na podzim na dvě lékařské fakulty, na kterých jsem studoval a pracoval, a pak jedu do hor, nebo (většinou) na pláze Mexického zálivu. Na lékařských fakultách v Birminghamu (Alabama) a v Houstonu (Texas) pořádáme semináře s kolegy z ústavů zaměřených na lékařskou biologii a molekulární medicínu. Informujeme se navzájem

o projektech, které řešíme, diskutujeme o novinkách v buněčné a molekulární lékařské biologii, máme vždy setkání s profesory i studenty. Pobyt ve vysoce pozitivním, intelektuálním akademickém prostředí mi vždy dodá tolik energie, že z ní pak čerpám po zbytek roku. Alespoň týden se snažím pobýt na pobřeží Mexického zálivu; na plážích na jihu USA je nejlépe právě na podzim.

PhDr. T. Lazorčáková (Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP): Ideální dovolenou si představuji v podobě naprosto bezstarostného toulání světem, ale ideál je – jak známo – nedosažitelný. Letošní léto strávím dokončením habilitační práce (doufám) a relaxovat se chystám oblíbenými činnostmi (patří k nim hlavně natěry vesele dřevěného na domě i mimo dům a četba beletrie).

Mgr. D. Agnew (redaktor webových stránek UP): Protože díky dětem trpím dlouhodobým spánkovým

deficitem, byla by pro mě ideální „spací dovolená“ neboli „dovolená na prospanou“. Stačil by mi víkend na opuštěné horské chatě, dobré zatemnění, samota a klid. Spal bych tak patnáct hodin denně, četl, chodil po horách, fotil a sladce rozjímal. Nicméně letos budu dovolenou trávit s rodinou u přátel v jižních Čechách a synové mě budou vykopávat v šest ráno z postele.

Mgr. J. Slavotínek (Katedra českého jazyka a literatury PdF UP): Svou ideální dovolenou si představuji jako možnost vyhnout se všem, kdo by tam a tehdy chtěli shodně trávit svou ideální dovolenou. Tedy zřejmě v intencích většiny. Zároveň dát průchod vrozené filantropii a vydat se po stopách lidských, ne medvědích: stranou cest – ale za poznáním příběhů, které dotvářejí kulturní mistopis domova.

-red-

Literární soutěž UP 2003

Oborná porota hodnotící letošní 9. ročník veřejné literární soutěže UP, kterou každoročně vyhlašuje rektorka UP, vybírala z celkem 32 prací, z nichž sedm získalo ocenění: v kategorii próza M. Škrabraha (1. místo), T. Chalupa (2. místo) a J. Cardová (3. místo), v kategorii poezie G. Pleska (1. místo), M. Spáda (2. místo) a J. Cardová (3. místo), čestné uznání v kategorii drama si odnesl T. Tkadlecěk. Podrobné informace o výsledcích jsme publikovali v ŽUP č. 29, nyní jsme pro naše čtenáře vybrali následující ukázky z vítězných prací v oblasti prózy a poezie:

Martin Škrabraha: Svěcení jara

Kap. 4. – Náhodný rozhovor starého dirigenta a hračky na violoncello

(...)
„Já chodím pěšky, když to jde, ale s violoncellem na zádech, o to opravdu nestojím,“ řekla, když se rozjeli, a zároveň kývla hlavou dozadu, kde na sedadle odpočíval v černém futrálu milovaný nástroj.

„V tom to máme my dirigenti snadnější,“ usmál se – širěji a otevřeněji, než by člověk čekal.

„A kde ji máte?“ ptala se zvědavě.

„Nechávám si ji tam. V šatně. To víte, já na ni nemusím denně cvičit jako vy...“

„Jenže zase se musíte učit partituru nazpaměť.“ Rozhovor rychle získal ráz vzájemného jemného popichování.

„Ale to vy přece taky!“

„Jenomže ne stopadesát řádků najednou! Vážně si to všechno pamatujete?“

„Uvidíte.“

„Strašně se na tuhle skladbu těším!“ řekla s nefašovaným zaujetím.

„Opravdu? Violoncella tu zase tolik nevytniknou. Myslel jsem, že máte raději velké romantické plochy.“

„Ale Stravinskij přece je velká romantická plocha!“

„To je vtip.“

„Ne. To myslím vážně.“

„Tak to máme asi odlišné představy o romantice.“

„Víte, co by mě opravdu zajímalo?“

„Ano?“

„Přemýšlíte někdy o té dívce? O té dívce, kterou v té skladbě utancují k smrti, aby uctili plodivé síly přírody.“

„Ne. O tomhle já nepřemýšlím. Mimohudební motivy nejsou podstatné. Ovšem ta skladba je opravdu o oběti, o obětování. Ale o jiném.“

Dívka odtrhla oči od řízení vozidla a tázvavě se na dirigenta zadívala.

„Víte,“ začal váhavě, „tou obětí, ale vlastně i aktem obětování je samotná skladba. Skladba je oběť. Její provedení je rituální akt. Totiž...“ dirigent se přestal dívat na svoji společnici a jeho zrak zabloukl k neurčitému bodu někde daleko vpředu. „Víte, hudba je vlastně – z určitého hlediska – neobyčejně kruté božstvo. Všimněte si, jak se ta skladba rodí. Už její vznik je totiž sám o sobě vykopen obětí – obětí ticha. První tóny se vynořují s ohromnou mystickou krásou, ale zároveň tam je mnoho bolesti, protože na tom zrodu je něco násilného. A potom, po úvodní větě,

samotný vstup do té slavnosti. Ty tvrdé a prudké údery smyčců. Jsou tak nelítostné.“

Dirigent na chvíli přivřel oči a pravou rukou, svírající neviditelnou taktovku, několikrát energicky udeřil v přesně počítaném rytmu do prázdného vzduchu nad palubní deskou. Dívka střídavě sledovala spolujezdcu a rušnou městskou silnici před sebou. Zdála se být velmi zaujatá. „Nejprve je třeba obětovat ticho, aby se mohl zrodit hlas, zvuk,“ pokračoval dirigent. „Ale pak musíte obětovat ten hlas, jeho živelnou nespoutanost a svobodu, aby se mohl zrodit řád. Rytmus. Síla myšlenky. Struktura. Hudba. Krutá a nelítostná kráska hudby. Ale tyhle dvě oběti jsou pořád ještě málo. Nakonec se musí obětovat i sama hudba.“

„Proč?“

Dirigent pokrčil rameny: „Aby bylo znovu ticho.“

Na chvíli se odmlčel. Autem se rozléhal pouze tlumený chod motoru.

„Ano, to přece dává smysl,“ řekla pak violoncellistka, snad aby zažehnala vytušený dirigentův pocit nepatřičnosti. „Zrození se musí vykoupit zánikem. To je sama podstata koloběhu přírody, ne?“

„Proč si myslíte, že to má smysl? Co je to smysl? Iluze, kterou jsme si vytvořili, abychom se tolik neděsili samotného faktu, že něco je, jak je. Zakryli jsme ono ŽE jakýmsi PROČ – PROTO. Velikost té skladby je v tom, že tuhle iluzi nepřijímá. Odkrývá to, co nechceme vidět. Každý motiv rychle mizí, zůstává jen puls celé skladby. Všimněte si toho závěru. Maximální zhuštění orchestrace a rytmické struktury, masivní zvuk až k fortissimo tutti – a potom náhle dezintegrace, rozpad na fragmenty, zbavené barev, nahé, studené kosti rytmu.“

„To je ta scéna, kdy vyvolená dívka upadla do bezvědomí a vrávorá na pokraji přípraveného hrobu!“

„A potom to přijde. Žádná pointa, žádná katarze, žádné klasické vyvrcholení, vyřešení konfliktu, žádný závěr, žádné monumentální finále. Prostě jenom rána. Jediný pasivní úder do ticha. Jako když udeří hrom. Bác! Rána a konec. Nic víc. Je po všem. A je zase ticho. Oběť je vykonána... To mám ale myšlenky, vidíte?“ Starý dirigent se rozpačitě zasmál. „Promiňte.“ (...)

Gabriel Pleska:
Ta ta měří tu planetu

2.

(teplý měkké listy zlatý šupiny taková mladá a už taková mladá taková á spěchá a mladík mladík je elegantní přišera sedí mu v podpaždí se dí mu sobi na vejcích chaluhu chaluhu decentní prsteny se na někoho se čeká se při čekání se přešlapuje se na spáry spáry nešlape)

Stála jsem tam v poledne čekala že vyjde slunce dneska se mu nějak nechťelo.

Netrvalo to zas tak dlouho určitě ne víc než pár let nejvíc pětapadesát.

Pak se otevřely dveře a: „Ahoj malička.“

A já byla malička a pak už byl skoro večer šli jsme si někam sednout šli spát byla noc den

Vstávali jsme rozocuchaní on den a já.

Pak jsme šli do kuchyně.

K snídani vajíčka.

4.

(mravenci mravci Formica formica mravci v noci pod nebem pod hvězdáma skleněnýma tunelama mravenci mravci krokama měřit všechny vzdálenosti od lampy k lampě stavit knížda mravenci mravci hvězdopracvi potoky černé potoky řeky Formica Formica mechanica hnízda hnízda stavět královna vajíčka kukly larvy)

Stála jsem tam v podvečer a čekala na vítr kterej by trochu zacuchal ty vlasy tvýma prstama tak učesaný.

Chtěla jsem smejt Všechny vzpomínky na tebe. Do příštího rána.

5.

(cizinec ten cizinec odchází mrtev ty pisty ty pěsti cigarety cigarety retka retka ty mrty y muž odchází odcházím odcházím cizí to se ztratí ztratí krvácím kr váciš jedním jedním uchem dovnitř druhým druhým ven: sliny hlíny slova hlíny slova slin slova silná cizí sliny na myc h na rtech megamarket)

Stála jsem tam pět minut po půlnoci a čekala na sebe byla strašná zima z oblohy sypal jemnej popel.

Trochu jsem přešlápla protože – zmrznout se mi nechťelo.

A pak jsem šla domů přece kvůli ní nenastydnu říkám si měla přijít včas.

Tak jsem se zase nenašla.

Profesor Ludvík Václavěk...

Slavnostní ceremonie:

Velectěné dámy, urození páni a rytíři, spanilé panny. Slyšte všichni, slyšte, co dít se bude dnes. V tomto horkém letním dni jsme vás povolali, abychom se zúčastnili důležité slavnosti.

Nejudatnější z nejudatnějších, nejstatečnější bojovník, náš hlutwig, jehož sláva hvězd se dotýká, přijme tohoto dne hodnost rytíře.

My, vyslanci proslulého biskupa Grimmensteina, patrona všech chrabrých studentů olomoucké germanistiky, chceme nyní vás, Ludovicu, pasovat na Rytíře našeho stolního společenství.

Poklekněte prosím!

Pasovací akt:

Lepší pán než kmán

Šlechtic svobodný než v pouta dán

Ale pod koruhví Arbeitsstelle sloužit, velký úkol je dán vám.

Opakujte po nás:

Přisáhám já, že je fajn,

Přítel můj je Grimmenstein,

Grimmenstein, Grimmenstein.

Přisáhám já, nepoddajný,

Daný slib je věčně tajný,

Pro mé pány Grimmensteiny.

Timto vás pasujeme na Rytíře krásných slov.

-sj-, foto -lr-

Dokončení ze str. 1

Fotosoutěž Doktorandského klubu UP má své vítěze

Soutěž *Fotografie 2003*, kterou pro všechny členy akademické obce vyhlásil na začátku semestru Doktorandský klub UP, byla ukončena 17. 6. na PdF UP oficiálním předáním cen autorům vítězných snímků. Ti vzešli z dvoukolového hlasování, které probíhalo v průběhu dvou týdnů. V prvním kole mohli hlasovat každý člen akademické obce UP, v druhém kole hlasovala odborná porota, která přidělovala body bez předchozí znalosti skóre z prvního kola. Na průběh soutěže dohlíželi její organizátoři – Mgr. K. Kopecký a Mgr. D. Nocar.

Porota ve složení Mgr. M. Mičoch, Ph.D., Mgr. M. Polák, Ph.D., Mgr. E. Kubátová, Mgr. J. Zahumenská, Mgr. L. Chlupová, Mgr. M. Banaš, doc. J. Klementa, DrSc., prof. S. Komenda, DrSc., Ing. J. Niederhäfner a Mgr. L. Partiková rozhodla o následujícím pořadí v jednotlivých kategoriích:

V kategorii *Život na fakultě* zvítězil snímek D. Bernarda s názvem *Mezi nočním učením je nutné si také zaspotovat*. Druhé místo získala Š. Sirůčková, třetí se umístil D. Korpas.

Kategorii *Život ve městě* vyhrála E. Kašparová s fotografií *Siesta*. Na druhé a třetí místo se umístili P. Planý a Š. Sirůčková.

V kategorii *Život v přírodě* byl nejvýše oceněn snímek M. Kožušnickové *Kořeny*, druhé a třetí místo získali M. Šanda a Z. Mičoch.

▲ Š. Sirůčková: Koleje života

V kategorii *Poezie všedního dne* porota vybrala jako vítězný snímek *Koleje života* Š. Sirůčkové, na druhé místo se umístil Z. Horák, třetí byl P. Zemánek.

Kategorii *WILD* vyhrála M. Kožušnicková s fotografií *Oživlý strom*, druhé se umístil P. Planý, třetí místo získala E. Kašparová.

Cena Doktorandského klubu 2003 byla udělena P. Zimčíkovi za fotografii *Proč já?*

Podrobnější informace ze soutěže i jednotlivé soutěžní fotografie naleznete na adrese <http://cesky-jazyk.upol.cz/dk/fotografie>.

-red-

Informace ze schůze Studentské komory RVŠ

Dne 13. 6. 2003 proběhla na pardubické univerzitě poslední schůze Studentské komory Rady vysokých škol (SK RVŠ) v tomto akademickém roce. Byla to schůzka mírně bilanční, neboť uplynulo již šest měsíců od začátku tohoto stálého zasedání SK RVŠ, což nás však nijak neosvobodilo od řešení aktuálních problémů a pokračování v započaté práci.

Evergreenem je problematika financování kolejí a menz. Na začátku června se na MŠMT sešla pracovní skupina, ve které studenti mají své zástupce, aby našla základní východiska pro reformu. Proti studentům, kteří hájili svoji pozici přímého rozdělování příspěvků, se postavili zástupci kesterů a vedoucích kolejí a menz VS, kteří zastávají názor ponechat stávající systém. Nepřišli ale zřejmě řádně připraveni, neboť hned na začátku podleli argumentačnímu tlaku studentů a po zbytek jednání se drželi v pozadí, nepřispělo jim ani to, že ministerstvo chce provést studii porovnávající efektivitu jednotlivých kolejí a menz, aby se ukázalo, jak na kterých VS menzy a koleje fungují. Byly tedy dohodnuty základní principy pro připravované financování. Příspěvek by mělo rozdělovat přímo MŠMT formou stipendií, studenti by ho dostávali vždy za absolvovaný semestr, čímž by se vyřadily černé duše, které absolvují sice zápis, ale studiu se nevěnují. Stipendium by samozřejmě dostávali jen občané ČR, narodil od současného stavu, kdy český stát financuje ubytování například slovenských studentů a pro své studenty se mu již s místy na kolejích nedostává. Studenti požadují, aby roční výše tohoto stipendia dosáhla alespoň 5 000 Kč, což ale bohužel znamená, že ho nedostane každý student – omezujícími faktory pravděpodobně bude řádné studium bez překročení jeho doby, studijní výsledky v určitém percentilu každého oboru, možná i určitá dojezdnost (bydliště v místě univerzity). Stipendium by se mohlo v budoucnu vyšplhat až k 10 000 Kč. Příští schůzka proběhne 7. 7. 2003 a mohly by se na ní připravit již konkrétní návrhy pro paní ministryni.

D. Musil z ČVUT informoval o zajímavém projektu Studentské grantové soutěže, kterou studenti za významné podpory vedení ČVUT připravili. V této grantové soutěži, které vznikla zejména pro prohloubení pocitu soulnosti studentů s vlastní univerzitou, škola rozdělila jednotlivým studentským projektům jeden milion korun. Mezi činnostmi, které byly alespoň částečně financovány, bylo například vyslání studentů na mezinárodní fotbalový turnaj, fakultní ples, příspěvek na studentský informační server, akce pro lepší začlenění prvků v počátcích jejich studia či zorganizování desetiboje studentů a postizených spoluobčanů. Celkem bylo podpořeno 29 z 50 přihlášených projek-

tů. Blíží informace můžete najít na www.web.cvut.cz/education.html.

Z podnětu studentů Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové bylo řešeno i vybírání poplatku za provedení zápisu do dalšího roku studia při splnění všech potřebných studijních povinností. Děkan PdF UHK nařídil vybírání zápisného ve výši 200 Kč, bez jehož zaplacení by student nebyl zapsán i přesto, že má všechny studijní povinnosti splněny. Takový postup shledala SK RVŠ po seznámení se stanoviskem své legislativní komise za velmi nešťastný a odporující právnímu řádu ČR a vyjádřila plnou podporu studentům PdF UHK. Zápis je inherentní součástí studia a jako takový je financován spolu se studiem státem. Vybírání poplatku za řádný zápis je tedy neopodstatněné.

Další schůze SK, tentokrát výjezdni, bude až na konci září ve Valticích. Pokud budete mít jakékoli dotazy ohledně SK RVŠ a toho, co aktuálně dělá, najdete mne na e-mailu.

Pěkné prázdniny všem z UP.

M. Kohajda, kohajda@pfnw.upol.cz, www.skrvs.cz

Letní škola EFPSA: evaluace

Česká asociace studentů psychologie letos pořádá svou první akci na mezinárodní úrovni. Jedná se o letní školu s tématem velmi důležitým a u nás snad i opomíjeným: „Evaluace vysokoškolského vzdělávání v ČR a Evropě“. Týdenní pobyt na hradě Svojanově ve dnech 1. až 7. 9. 2003 bude zaplněn přednáškami, workshopy, sdílením informací, ale také výlety do přírody a jinými kulturními aktivitami. Akce to bude jistě velmi zajímavá a její pracovní výsledky budou pro všechny studenty hodně aktuální. Tím vás všechny vyzývám, abyste se podívali na webové stránky letní školy: www.evaluation.web.tiscali.cz. Zde se dozvíte mnohé nejen o programu, ale i praktické rady pro zájemce, kteří by se školy chtěli zúčastnit.

Celou akci odborně zajišťuje PhDr. M. Miovský, Ph.D. V rámci pracovních skupin se bude formou workshopů postupně formovat náš závěr prostřednictvím kvantitativních, ale především kvalitativních metod.

Pokud máte jakékoliv otázky, prosím, ptejte se na e-mailu: casp@upol.cz nebo přímo u prezidenta ČASP M. Suchy na e-mailu: msucha@orangemil.sk.

Uzávěrka přihlášek je 1. 8. 2003.

Srdečně zveme všechny zájemce a těšíme se na vaši odezvu.

-jk-

Jak se formou hry utkat s něčím cizím

V rámci interkulturní hry s přidělenými rolmi navštívili studenti kulturologie z Brém Katedru germanistiky FF UP v Olomouci (6.–7. 5. 2003)

Skupina pestře oblečených mladých lidí zdraví jednu z žen, pravděpodobně náčelnici kmene, zvláštním gestem: udeří se do hlavy a předkloní se. Hudebníci zahrají melodii, jenž vzdáleně připomíná Madonninu „La is la bonita“, ale opravdu jen vzdáleně a skupina vytvoří kolem náčelnice kruh. Poté všem podá domnělá vůdkyně nápoj, každému doušek. Připomíná to rituál. Nyní přejdou ke každodenním záležitostem: vzájemně mezi sebou vyjednávají a obchodují a používají k tomu barevné kartičky. Není ale lehké zjistit, podle jakých pravidel obchody probíhají. Další lidé přicházejí, pozorují to hemžení a snaží se s touto kulturou navázat kontakt. Zdá se ale, že je to velice obtížné.

Nejsme ale nikde v Africe, nýbrž na Filozofické fakultě UP v Olomouci. Skupinu aktérů tvoří 14 studentů germanistiky a 16 studentů kulturologie z Univerzity v Brémách. A co tu dělají?

Cizí kultury vnímáme vždy s jakýmsi odstupem. Většinou naše předsudky tkví v tom, že vlastní

kulturu považujeme za měřítko všech věcí. Touto problematikou se zabývali jak brémští, tak olomoučtí studenti celý semestr. Interkulturní hra s přidělenými

rolmi je vyvrcholením a zároveň zakončením semináře na toto téma.

Setkání bylo zorganizováno F. Freyem a etnologkou C. Weisskoeppelovou (z Univerzity v Brémách) a B. Stahlovou (lektorka DAAD na FFUP). „Jde o to, vůbec se seznámit s existencí takové hry a umět ji v interkulturním kontextu použít,“ vysvětluje C. Weisskoeppelová pozadí akce. „Samozřejmě se lidé seznámí i bez takové hry, ale jde o to zjistit, zda lze hrou proces seznamování iniciovat.“

Tři dny s českými studenty prokázaly, že to funguje. Obě skupiny, německá i česká, se zapojily do hry, ve které odložily vlastní kulturu a přijaly kulturu novou, naprosto neznámou. Co se stane, když navštívíme jinou kulturu? Jak se na druhé díváme? Na co si musíme jako cizinci dávat pozor, když se seznamujeme?

Hra „BaFa BaFa“ byla nejprve vyvinuta Námořním vývojovým centrem v Saint Diegu v Kalifornii, aby připravila námořníky na seznamování se s cizími kulturami. Naši hosté přišli sice od Severního moře, ale s námořníky měli jen jedno společné: nikdo předtím v Olomouci nebyl a pro většinu studentů byla Česká republika jen bílým místem na mapě.

Po oficiálním přivítání hostů vedoucí katedry I. Fialovou-Fürstovou začalo představení. Každý student či studentka si našli českého kolegu a zpozdili ho. Kdo si myslí, že s tím měli potíže, tak ten se mylí. V krátkosti si každý našel partnera a záhy bylo v místnosti nevidaně rušno.

Celé dopoledne trávily smíšené skupiny v oddělených místnostech, kde se zabývaly pravidly své kultury. Odpoledne pak studenti po trojicích na 15 minut navštívili cizí kulturu.

Skupina Alfa je skupinou Beta naprosto šokována. V místnosti hraje hlasité techno, lidé extaticky tančí a kouří, co to jde. Občas si od jedné z osob obstarají kartičky, popřípadě je vyměňují za různé zboží. K cizím se chovají odmítavě. A co znamená „Bafababa“? Skupina Beta zase nerovně se objevují referovali o svých zjištěních a pozorovatelům zadali konkrétní úkoly: Jakou roli hrají v kultuře Alfa materiální hodnoty?

Pozdě odpoledne už každý každého navštívil a udělal si sám obrázek o cizí kultuře. Samozřejmě si členové skupiny navzájem referovali o svých zjištěních a pozorovatelům zadali konkrétní úkoly: Jakou roli hrají v kultuře Alfa materiální hodnoty?

Na plakátech se objevují výsledky, které budou zítra při vyhodnocení potřeba. Je 18 hodin a hráči jsou již řádně unaveni, ovšem stále zůstává spousta

Dokončení na str. 10

Academia film Olomouc nebo AFO!

Více než rok po skončení 37. ročníku festivalu Academia film Olomouc 2002 univerzitní veřejnost konečně získala jisté informace o přípravách ročníku následujícího. Nedozvídáme se sice mnoho konkrétního o programu, ani o místě konání, na první pohled by se však mohlo zdát, že festival výrazně mění svou tvář!

Organizátoři přicházejí s řadou skutečně revolučních novinek. Možná si ti pozornější z vás všimlí, že dochází ke změně v názvu festivalu: místo tradičního Academia film Olomouc je to AFO – Mezinárodní filmový festival, dále se radikálně proměňuje termín konání – celých 37 let byl festival pořádán vždy na jaře, nyní organizátoři volí počátek podzimu. Mění se i některé soutěžní kategorie a nesoutěžní ceny, které se v nedávné době stabilizovaly tak, jak to vyžadovaly trendy současného dokumentárního filmu. Organizátoři např. znovu zavedli kategorii Vzdělávací pořad! Ta byla v 90. letech funkčně přidružená pod společnou kategorii Vědecký, populárněvědecký a vzdělávací film. Letos mají údajně vzdělávací pořady (proti obecným předpokladům i konkrétním zkušenostem z dramaturgického vývoje AFO) přilákat široké publikum! Další novinkou je změna týkající se před několika lety zavedené Ceny za přínos dokumentárnímu filmu. Ta byla miněna jako ocenění celoživotní tvůrčí snahy právě v oblasti dokumentárního filmu a získali ji filmaři, kteří se svými výjimečnými díly v oblasti dokumentu výrazně zapsali do dějin kinematografie (v minulosti byli oceněni mj. Jan Špáta, Marcel Loziřínský nebo Agnes Vardová). Letos toto ocenění – pro účely nového ročníku festivalu pohotově přejmenované na Cenu za přínos kinematografii – obdrží režisér Vojtěch Jasný. To je jistě osobnost hodná úcty a nejvyššího uznání. Ovšem právě jeho dokumentární tvorba se jeví jako značně problematická. Vojtěch Jasný se v kontextu světové kinematografie prosadil zejména svými hranými snímky, to je nepopíratelné. Skuteční znalci české kinematografie si ovšem musí vybavit Jasného dokumenty z počátku 50. let, které byly výrazně poplatné estetice socrealismu. Připomeňme tituly jako Není stále zamračeno (1950), Za život radostný (1950), Vítězný pochod (1952), Věda jde s lidem (1952), Na stráž (1953) či Pozdrav veliké země (1955). Vojtěch Jasný sice od 90. let do současnosti natočil tři dokumenty (dva z toho na zakázku), nicméně dodnes zůstává zapsán v srdcích diváků především jako tvůrce hraného filmu. Organizátoři spolu s Vědeckou radou UP by měli být dokonale poučení o tvorbě autorů, kterým

hodlají udělovat hodnotná ocenění a neměli by – pokud festivalu přisuzují také jistý vzdělávací charakter – mást odbornou i laickou veřejnost a podávat zkreslené informace. Tato nepoučenost, diletantství by mohly poškodit nejen v minulosti nabytou prestiž festivalu, ale současně i pověst samotné univerzity. Možná nás ale organizátoři přesvědčí v reprezentativní a netendenci přehlídce Jasného dokumentů. Nezapomínejme, že AFO stále ještě nese podtitul Mezinárodní festival dokumentárních filmů a multi-mediálních pořadů.

Od všech uvedených změn si organizátoři slibují zejména průlom uzavřenosti, která je údajně festivalu vyčítána. Kým a kde byla tato uzavřenost vyčítána, to již neřekají. Např. v odborném a denním tisku se v uplynulých dvou letech takové informace vůbec neobjevily. Ráda bych ředitele festivalu PhDr. R. Hladkého upozornila, že minimálně poslední dva ročníky AFO nebyly rozhodně žádným způsobem uzavřené. Naopak, veřejnost – a konečně i ta laická – si k festivalu svou cestu našla. Kdyby se PhDr. R. Hladký jako ředitel loňského ročníku festivalu sám aktivně účastnil (kontaktoval zahraniční a domácí tvůrce, uváděl dílčí diskuse s nimi, sledoval návštěvnost jednotlivých filmů, komunikoval s diváky apod.), mohl se o tom snadno přesvědčit. Festival se totiž se vstupem do nového tisíciletí zformoval do nové podoby, jež se postupně stabilizovala. Potvrdila to mimo jiné ve svém prohlášení k uděleným cenám i loňská festivalová porota, v níž zasedaly takové osobnosti jako Jan Rejžek, Vladimír Mertá, Otakar Schmidt či Jana Hádková. Nejenže tyto odborníci hodnotili festival a zejména soutěžní filmy velmi kladně, ale jako pozitivní označili i dramaturgické směřování festivalu a doporučili v nově nastolených tendencích pokračovat. Zdá se mi tedy poněkud nefer ze strany organizátorů šířit na tomto místě velmi povrchní hodnocení několika uplynulých ročníků. Nakonec – uvidíme sami, jaký bude zájem o ten připravovaný!

Doufejme, že se organizátoři svými novinkami nevyčerpalí a předvedou nám profesionálně zvládnutý filmový festival minimálně evropské úrovně. Konečně – nesoutěžní motto festivalu zní „Evropská unie“! I když se nedozvídáme, ve vztahu k čemu se toto motto vymezuje, organizátoři nám jistě nabídnou pohled na široké spektrum problematických děl, v nichž najdeme odpovědi na nezodpovězené otázky provázející nedávné referendum!

Mgr. P. Bergmannová

Jak se formou hry...

otázek nezodpovězena. Při společné večeři v „Hanácké hospodě“ mohou už studenti vypnout a bavit se o osobních záležitostech; například jak funguje studium v České republice, nebo čím se zabývá kulturolog. Co ovšem platí, je, že pravidla kultur Alfa a Beta jsou přísně tajná! Jídlo přináší uvolnění a nakonec si jdou Brémané s Olomouckými ještě pobavit, neboť právě probíhá majáles.

Další den by měly být zodpovězeny stále ještě otevřené otázky. Brémané mají lehký orientační problém (nebo je bolí hlava) a trochu se opozdí. Na začátku hovoří skupiny ještě odděleně a zhodnotí své výsledky. Při druhém sezení hovoří obě skupiny otevřeně o tajemství cizí kultury.

Začíná kultura Beta a vykládá o tom, jak vnímala kulturu Alfa. Přišla na kloub mnohým způsobům chování – například jakou roli hraje majetek a konzum. Přesto mají ještě i nějaké otázky: Jak funguje obchod a jakou roli hrají muži v kultuře Alfa? Poté přicházejí ke slovu členové Alfy a předvádějí ještě jednou svá gesta, zatímco jeden z členů vysvětluje jejich význam. Teď je na Alfě, aby demaskovala Betu. Také oni si vedou dobře, mnoho věcí odhalili. Co ale znamená vodorovně vystřčený palec a jakým způsobem počí-

Dokončení ze str. 9

tají? Co znamená „Ba“ nebo „BaFaBa“? Že se jedná o čísla, bylo hned jasné, ale která z jsou? A co znamená, když v textu stojí „bl“, „br“, nebo „ro“?

Při vyhodnocení přijde ale řeč i na jiné věci. Kde se udělaly chyby, které zabránily plně identifikaci? Co fungovalo? Byli Brémané zvýhodněni? „Vůbec ne. Olomoučtí studenti si vedli dobře a někdy ve hře převzali vedení,“ říká B. Stahlová.

Ačkoliv se jedná o hru na setkání dvou fiktivních kultur, měly obě strany dost času na seznámení se s vlastními kulturami. Brémané byli nadšeni dobrými jazykovými znalostmi, skvělou organizací a vstřícností hostitelů na české straně. Olomoučtí lítovali, že jejich schopnosti diskutovat nedosahují úrovně jejich kolegů z Německa.

V neposlední řadě ale popířeli účastníci mnohé stereotypy: to, že jsou Němci dočvilní, nebylo v tomto případě potvrzeno. Také se ukázalo, že improvizace umění Čechů v případě hledání nové učebny, když ta rezervovaná byla obsazena, vedlo k rychlému vyřešení problému. Co z toho vyplývá závěrem? Kulturní rozdíly nemusí znamenat problém a mohou být naopak předností!

-bs-, foto archiv autora

20. ČERVENCE – 15. SRPNA

Letní škola slovanských studií. Pořádá Katedra bohemistiky FF UP (více na [www:http://lsss.upol.cz](http://lsss.upol.cz)).

24. SRPNA – 29. SRPNA

6. letní škola rozvojové pomoci a spolupráce. Pořádá Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR, Katedrou environmentálních studií FSS MU, Aula FF UP (více na www.development-studies.cz).

24. SRPNA – 27. SRPNA

Letní škola pro učitele – 10. ročník letní školy Katedry občanské výchovy PdF UP pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd na téma „Výchova k demokratickému občanství založenému na právech a odpovědnosti“. PdF UP (více na [www:http://kov.upol.cz](http://kov.upol.cz)).

24. SRPNA – 28. ZÁŘÍ

Baroko 2003 – 6. ročník festivalu staré hudby. Pořádá Katedra hudební výchovy PdF UP, Umělecké centrum UP.

25.–28. SRPNA

Občanská výchova v Evropě. 10. letní škola pro učitele. Pořádá Katedra občanské výchovy PdF UP (více na [www:http://kov.upol.cz](http://kov.upol.cz)).

25. SRPNA – 27. SRPNA

XVII. olomoucké dny rusistů – mezinárodní konference na téma „Nacionalnyje issledovanija ruskogo jazyka i literatury v kontekste evropejskoj rusistiki“. Pořádá Katedra slavistiky FF UP (více na [www:http://www.upol.cz/resources/slavistika](http://www.upol.cz/resources/slavistika)).

27.–30. SRPNA

TĚLOOLOMOUC, TĚLIČKOOLOMOUC 2003. Mezinárodní pracovní setkání. Pořádá Katedra učitelství tělesné výchovy FTK UP v Olomouci.

28.–29. SRPNA

Jógová cvičení, jejich zdravotní efekty a využití v podmínkách evropské kultury. Konference s mezinárodní účastí. Pořádá FTK UP.

31. SRPNA – 6. ZÁŘÍ

Visegrad Group Countries' Summer School of Development Assistance and Cooperation. Mezinárodní letní škola. Pořádá Centrum interdisciplinárních studií UP.

1.–5. ZÁŘÍ

Populární kultura a demokracie. Kolokvium amerických studií. Pořádá Centrum pro srovnávací kulturní studia a Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP.

10.–11. ZÁŘÍ

Jan Šrámek. Kněz – státník – politik. Konference. Pořádá Katedra politologie a evropských studií a Katedra historie FF UP.

-red-
(Zdroj: <http://www.upol.cz/UP/On-linezurnal/kalendar.php?id=8>)

Tip týdne

Čtvrtek 3. 7. 2003, Český rozhlas 2 Praha, 22.32 hod.: Písně z Hané.

Hany hanáckých žen. V minulém díle *Písní z Hané* prof. J. Fiala s B. Mazalovou hanácké ženy chválili, dnes dají prostor stížnostem. (Připravil CRo Olomouc.)

-red-

Redakce a redakční rada Žurnálu UP přeje čtenářům, autorům a všem členům univerzitní obce hezké prázdniny.